

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 c
Pe o lună . 2.40 c

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare și
20 fileri.
Manuscripte nu să inape-
lază.

Diplomații ieftine.

Arad, 16 Noemvrie.

Cam pe la 1875, începând, guvernele ungurești și-au făcut un sistem din oprirea trupelor de teatru române de a mai intra în țara noastră. Politica șovinistă, speriată de gogorița daco-românismului, a început să înțeleagă că propaganda culturală săvârșită de actori din România, ar constitui pentru noi prilejul unui puternic avânt național-cultural. Mai ales pe urmele politicii de naționalități a lui Tisza Kálmán, ni s'a rupt ori ce legătură în această pricină cu frații noștri liberi. S'au dus vremurile unui Millo, Pascali sau Petculescu și mișcarea noastră teatrală s'a redus la mici reprezentații de teatru cu diletanți de-ai noștri. Abia dacă, din vreme în vreme, câte un actor român sau cântăreț singuratic, prin orașele noastre de margine, după lungi și umilitoare rugăminți pe la ministerele din Budapesta, putea să se ivească pentru câteva clipe în mijlocul nostru. Dar s'a întâmplat însă și isgonirea lui Zăbrie Bârsan cu doamna, în condițiile pe care le cunoaștem, și noi stăm astăzi fără putința unei nădejdi, măcar, de a mai gusta frumusețile artistice ale unei trupe românești de teatru, crescută în tradițiile culturale ale fraților noștri din Regat. Publicul nostru, dornic de o educație artistică prin teatru, va fi necesitat să-și invenineze sufletul cu creațiile dramatice ale trupelor jidano-maghiare, cari ne cutreeră ținuturile cu grase subvenții dela stat, sau, în cel mai bun caz, va fi silit să-și înăcrească

inima în proza urită a vieții, fără nici o plăcere intelectuală, fără o rază de soare a artei binefăcătoare. Ne vom corci în chipul acesta sufletele, sau, dacă poate fi aceasta o mângâiere, vom rămâne Români... sterpi culturalicește.

*

Cunoscând această stare a noastră, negreșit că ne-am revoltat cetind în gazetele ungurești știrea despre o eventuală serie de reprezentații a teatrului național unguresc din Cluj... în București. Cum, se va fi întrebat împreună cu noi ori ce Român de omenie auzind această veste, nu ne e destul că suferim noi pe urmele teatrului unguresc de aici, acest teatru îndrăznește să treacă și hotarul, în țara fraților noștri, cari din mila lui Dumnezeu și hărnicia lor au o cultură teatrală cel puțin la același nivel cu a Ungurilor? Ni-se părea cel puțin îndrăzneț, dacă nu mai mult, acest fapt. Dar totuș, dacă domnul Ianovits dela Cluj, voinște să-și poarte slaba lui putere artistică în capitala României, noi nu putem avea nimic împotriva. Intre popoarele civilizate se obișnuiesc astfel de schimburi. Suntem chiar siguri, că guvernul și societatea bucureșteană nu ar avea nici un cuvânt de împotrivire în fața acestui lucru. Am cerut însă, pe cum cerem și acum, să-și schimbe, în cazul acesta, guvernul unguresc barbara lui purtare față de trupele de teatru din Regat, să le deschidă granița, fără nici o restricție. Nimic mai simplu și mai logic decât această cerere a noastră. Dacă guvernul român permite să răsune pe scenă, în capitala României, idiomul greu al lui Árpád, atunci este îndrituit să pretindă

dela guvernul unguresc același lucru pentru frumoasa noastră limbă, în Ardeal. Dar nu numai atât! Guvernul român este dator chiar să-și aperse teatrul lui batjocorit prin o astfel de opreliște. Guvernul român, chiar și dacă nu ar avea nici o considerație pentru situația noastră grea — ceea ce nu ne putem închipui nici când — trebuie să se îngrijească totdeauna de prestigiul teatrului român și de existența lui, ajutată mult prin sprijinul nostru, care ar veni generos și îmbelșugat, dacă trupele de teatru de dincolo ar putea trece granița.

Este atât de limpede și de justă această „reciprocitate” încât socotim că nu este Român și om cult care să nu o aprobe.

*

Când am scris noi mai întâi în această chestie ne așteptam ca presa ungurească să tăbărase asupra noastră. Ne așteptam ca „Budapesti Hirlep” să-și mai desvolte încă odată teoriile ei de drept public țesute cu minciuni și tânguiești asupra „lipsei de conștiință a „Tribunei” din Arad”. La urma urmelor, acesta e rostul ziarelor ungurești de astăzi: Să facă din doamna Aristizza Romanescu o trupă întreagă, asemenea și din soții Bârsan și din simpaticul nostru cântăreț Ionel Rădulescu, cari numai ei știu ce au și au avut de suferit din partea administrației ungurești. „Budapesti Hirlep” nu poate spune că doamnei Aristizza Romanescu nu i-a fost permis să vie decât singură la Blaj, că soții Bârsan au fost expulsați astă vară deși sunt cetățeni ungari. „Budapesti Hirlep” să ceară guvernului român să stoarcă dintr-o situație dată un favor pentru arta românească și un bine pentru trei milioane de Români

Leon Tolstoi.

O razie prin Caucaz.

Trad. de Munteanu Șoimu.

VI.

Eram la drum ca de vre-o două ciasuri. Incepsem să pirotesc când un sgomot prelung îmi răsună în auz.

Venea dinspre râul care cădea din culmea muntelui pe pietrișul drumului răpos, mărginind valea în care ne afundaserăm.

În umbra întunecată a muntelui se iviau lumini călătoare cari se stingeau degrabă în adâncul negurii.

— Ce sunt luminile astea?? întrebai pe un tătar.

— E semn că Rușii se apropie.

— Cum? Se știe în munți că regimentul o învâlmășiau?

— Cum nu! zise el.

Aruncându-mi ochii către cer văzui luminile răsunându-se către răsărit și zorii ivindu-se. Dar în vale era ciută și negură.

Fără de veste câteva limbi de foc străpunseră întunerecul, în același timp gloanțe șuerară prin văzduh și cădeau cu sgomot pe pământul gol și umed în timp ce loviturile înăbușite se succedau și se învălmășiau cu poruncile întretăiate ale șefilor. Gemete de durere spintecară văzduhul amestecat cu nori de fum.

De-odată sgomotul încetă. Generalul chemă pe Tătarul ce servea drept călăuză, și-i vorbi timp

îndelungat în șoapte. În urmă comandă cu vocea înăbușită, dar înțeleasă:

— Colonele Husanoff, împrăstie trăgăcii.

Aurora învăpăia răsăritul cenușiu, aburi alburii se întindeau pe de-asupra râului... Călăuza arăta locul pe unde puteam trece prin vad. Apa se ridică la coama cailor și smulgea cu putere dintre pietroaiele albe, formând în jurul șăilor vârtejuri spumoase bolborosânde.

Fantaxinii numai în cămașă treceau cu vestmintele și armele pe umăr și se năpustiau câte 20, luptând cu apa care-i făcea să se elatine. Artileristii își năpustiau caii în galop nebun, scoțând strigăte puternice.

De îndată ce trecurăm apa, generalul urmat de cavalerie, se îndreptă spre o coastă adăpostită după o pădure. Cazacii făcuseră semi-cerc.

În pădurea se iveau umbre din ce în ce mai numeroase.

— Tătarii, zise un ofițer.

De-odată un nor de fum sbucni din dosul unui copac. Apoi un altul, mai departe... În urmă fumul se risipi în pădurea... Focurile noastre răspund și înăbușesc pecele ale dușmanului. Gloanțe rătăcind văjesc în jurul nostru.

Fantaxinii strâng rândurile.

— Să năpustim cavaleria, Escelență? zise colonelul Husanoff generalului salutându-l. S'au vestit somne. Și arată un corp răzlețit de Tătari călări, în frunte doi călăreți pe cai albi, cari fâlfâiau bucăți de stofă roșie sau albastră.

— Cu Dumnezeu înainte, colonele! zise generalul fără să clipească.

Husanoff sări înapoi cu sabia scoasă se depărta strigând:

— Înainte, copii! Înainte!

— Ura, înainte răsună strident un alt stigăt în rânduri, și cavaleria se năpusti în galop, pe urma colonelului.

Priveam cu respirația înăbușită. Un semn, un altul, un al treilea... Dușmanul nu așteaptă atacul, ci se înfundă în pădurea și trage focuri... gloanțele se întetesc... din ce în ce mai numeroase...

— Ce privești plăcută! zise generalul, liniștit, vesel ca atunci când se despărțise de tânăra contesă, întorcându-și calul.

E o plăcere să te răboiești în locuri așa de fermecătoare, răspunse maiorul.

— Și mai ales în tovărășie bună, adăugă curtenitor generalul.

Maiorul se înclină. Fumul se îndeasă, gloanțele șueră mereu.

Colonelul se apropie din nou de general și din porunca Excelenței sale îndoieste atacul.

Trompetele răsună, eu rândurile strănse, pe cărări prăfuite cu sabia goală, cavaleria se prăbușește asupra dușmanului. În învălmășeag un glonț zboară cu un șcer prelung răgușit, un soldat se năruie, horecând într'un val de sânge.

Sgomotul acesta mă cutremură atât de puternic că privești frumoasă a luptei mi-se risipi, dar nimeni afară de mine nu-i dădu atenție.

Maiorul răsă, aghiotantul flueră, generalul vesnic liniștit, surăzător vorbește cu căpitanul... Apoi se rănduiesc tunurile, gurile de bronz împrăștiate fulgere

Trupele noastre sunt triumfătoare... „Aul” a luat zgomotul haotic de glasuri se înalță ca marea în creștere, într'un sgomot bisar, unlând ținutul pustiit.

Iei, auzi sgomotul acoperișului care se pră-

dușmani ei? Nu, la aceasta nu ne așteptam. Ne gândeam însă că presa românească, de aici și de dincolo, va sprijini acțiunea pornită de noi, prin tăcere cel puțin — astăzi e un bine și acesta. În nici un caz nu ne așteptam însă să fim combătuți sau chiar ironizați pentru pretențiile noastre.

Iată însă că s'a întâmplat și această minune. Organul autorizat al comitetului nostru național, „Românul”..... O, când e vorba de acest ziar socotim că se poate aștepta lumea la ori și ce! Înțeleg cititorii. Când e vorba ca..... cineva să facă pe diplomatul, de obicei își dă în petec. Iată ce scrie „Românul” în aceeași zi cu „Budapesti Hirnap”, adevărat azi:

„Noi unii nu ne ridicăm așa de sus, cu pretențiile noastre: și socotim că cercurile conducătoare din București vor ști să nimerească atitudinea cea mai potrivită în această împrejurare și fără sfaturile noastre. (ale „Tribunei”) — Ba și altceva: noi suntem convinși că, venind vorba la adevărat, sfaturile confratelui nostru de aici (tot „Tribuna”) nu vor fi ascultate”.

Și pentru ce? Pentru că:

„Decât ca România să ajungă să zică Maghiarilor: iată, îți opresc și eu ziazele tale, nu te las să-ți trimiti trupe teatrale aicea, îți închid școlile, îți prigonesc limba, — ceea ce dar ar veni atunci ca o justificare, ca o îndreptățire, pentru Maghiari, să facă și ei, și mai departe, tot astfel, — nu este de o miie de ori mai bine, mai nobil și mai frumos, ca să le poată zice, dimpotrivă: — Privește și ia pildă dela mine!”

Adevărat, pe românește: Oprește-mi tu ziazele mele, guvern unguresc, oprește-mi trupele mele de teatru, închide școlile fraților mei și prigonește-le limba, eu, guvernul României, sunt nobil, sunt liberal, umanitar și generos, nu-ți răspund cu aceleași măsuri, căci liberalismul, umanitarismul și generositatea mea nu mă lasă. Te rog însă, iubite guvern maghiar, învață-te

și tu să fii nobil ca mine, ia pildă și — te cumințește!!

Nu-i așa că e nostim? O astfel de politică trebuie să ar fi grozav de frumoasă. Ce păcat, însă, că ea nu se face nicăiri pe acest păcătos glob de tină al nostru! Nicăiri. Nici în România, dar cu atât mai puțin în Ungaria. Nici acum, nici în viitor. Și aceasta din simplul motiv că guvernele din păcate, nu sunt niște ființe din cealaltă lume, ci, de cele mai multe ori, reprezentatele vii ale unor popoare, ale unor oameni cu interese sufletești și materiale, cari trebuie apărate fără rezerve, fără dulcegării, în ori ce clipă. Tocmai de aceea, în cazul nostru, guvernul unguresc, va opri și pe mai departe trupele de teatru române să pătrundă la noi, dacă guvernul României nu va folosi mijloacele de retorsiune propuse de noi, ci, dimpotrivă, va asculta glasul organului autorizat constituit în propagatorul celui mai fals liberalism. Nu, guvernul român este alcătuit din bărbați cu mult mai culți, decât să accepte un punct de vedere atât de puțin inteligent.

Din pricina aceasta noi repetăm apelul nostru către guvernul român, să oprească reprezentațiile trupei ungurești din Cluj până nu câștigă dela guvernul din Budapesta garanții destule că în viitor actorii din Regat vor putea intra liberi, cu trupe întregi, în Ardeal. În aceeași vreme avertizăm încă odată tinerimea universitară bucureșteană să împiedece, la un caz de nevoie, batjocorirea sentimentelor noastre naționale și a unității noastre culturale, prin reprezentarea unei piese ungurești, din partea unei trupe ungurești, care aici la noi, prin fiecare reprezentație a ei, aduce un nou atac împotriva culturii și existenței noastre naționale.

Ar mai rămâne să cercetăm acum motivele cari au îndemnat organul autorizat să ia poziție împotriva propunerii noastre juste și românești. Să fie lipsă de înțelegere, ori..... alte motive? Tare ne temem că amândouă.

Petiția dela Vinț la Curtea de casație. Astăzi s'a sfârșit referada făcută asupra acuzelor prezentate din partea românească. Mâne se va începe referada lui Gábor Illés asupra acuzelor că în 13 comune din cercul dlui Maniu, oamenii ar fi fost terorizați de către alegătorii dlui Maniu prin amenințări că vor fi incendiați. Avocatul lui Meyer și-a retras însă acuza împotriva alegătorilor din 7 comune, rămânând astfel numai 6 comune sub acuză. Se poate încă mâne își vor începe advocacy pleroriile lor.

Articolul 14 în Austria. Din Viena se anunță în cercurile politice circulațiunea că după votarea reformelor militare de către parlamentul ungar, guvernul austriac va introduce aceste reforme și în Austria pe baza articolului 14 din constituție.

Cum însă reformele militare se votează pe anul viitor, iar articolul 14 încuviințează promulgarea mai de un an, guvernul va decreta noile reforme militare din an în an.

Dimisia lui Kabos. Din Budapesta primim știrea că Kabos Ferenc vice-prezidentul Camerei își va da dimisia din prezidenție în una din cele mai apropiate ședințe ale Camerei. Se prevede că pricina aceasta noui frământări parlamentare.

Votarea bugetului. În ședința de azi a Camerei deputaților s'a sfârșit discuția în general a bugetului care a și fost votat. Nici discuția pe articole nu va ține mai mult de o săptămână.

Ultimul orator a fost ministrul de finanțe Lukács, care a anunțat că an de an se vor face la căile ferate investiții de 100 milioane la schimb se va urca tariful pentru călători și transport.

busește sub loviturile toporului, dincoace, o poartă se prevale, mai departe, limbi de foc se înalță către cer, dintr'un pod ce arde.

Foc!... Măcel!... E la dușman! Li-e foame!...

Un Cazac, mândru de prada sa, târăște în urma-i un sac cu făină, un altul o oală cu lapte, al treilea două găini speriate. Nici urmă de severitate militară, toți sunt egali. E zăpăcială în regiment, fireturile și tunicile simple mișună frățeste.

Căpitanul așezat pe niște scânduri, își fumează țigara.

Statura înaltă a locotenentului Rosenkranz se ivește ici și colo, pare tare îngrijat.

— Dușmanul era numeros, nu-i așa căpitane?

— De loc! Aștia sunt dușmanii? În seara care ne vom retrage, o să ne urmărească de colo... și arată înspre pădurice.

Generalul o luă înainte, în fruntea coloanei. Batalionul în care mă aflam forma arier-garda. Companiile căpitanului și locotenentului se contopiau la olaltă.

Vorbele căpitanului se împliniră. De îndată ce pătruserăm într'o văgăună strâmtă, se iviră munteni, călări și pe jos, atât de aproape de noi că putui să văd pe unii dintre ei îndoiți cu pușca în mână furișându-se la un copac, la altul.

Căpitanul își scoase chipiul și făcu cu evlavie semnul crucii. S'auziră în pădurice urlete, strigăte: Iia-ii! ghiaur! Urus! — Iia-ii!...

Detunăturile seci și scurte ale carabinelor se îndesau: de pretutindeni văjăiau gloanțe. Ai noștri răspunseră în tăcere, printr'un foc de pluton. În răstimp se auziau în rândurile noastre:

— De colo trag.

— E ușor să tragi de după copac.

— Ar trebui mitralii.

Și iată că tunul fu pus în fruntea coloanei. La primul obuz dușmanul păru că dă înapoi, dar o clipă, la fiecare pas al trupelor, focul, srigătele și urletele lor creșteau din ce în ce.

Eram la câteva sute de metri de „Aul” și ghiulele zburau pe de-asupra capetelor noastre. Zării un soldat zdrobit de obuz... Dar la ce să zugrăvesc amănuntele acestei grozave priveliști, când ași fi dat mult să n'o fi văzut nici eu.

Locotenentul Rosenkranz strigă răgușit către soldații, se năpustia dela un capăt la altul al coloanei. Era cam palid.

Tânărul sublocotenent era peste măsură de vesel: ochii negri scânteiau de îndrăzneală, surâdea. Tot venea că căpitan să-i ceară voie să se năpustească asupra dușmanului.

— Să-i zdrobim! zicea el. Pe cinstea mea!...

— Trebuie să îndoim rândurile, răspunse căpitanul.

Compania căpitanului era la marginea păduricei și soldații nu trăgiau focuri decât ca să răspundă. Căpitanul în redingota-i veche, cu chipiul ferfelit strângând dârlogii stătea nemișcat liniștit pe loc.

Soldații știaau foarte bine ce aveau de făcut, căci nu era nevoie să li-se dea comenzi.

Căpitanul oferia o priveliște puțin militară. În schimb era în el atâta neprefăcătorie și simplitate că rămăsei uimit.

— Iată adevăratul viteaz, îmi zisei fără voie.

Era acelaș pe care-l știam: acelaș mișcări liniștite, acelaș glas, acelaș înfățișare de sinceritate pe chipu-i simplu. Numai din privirea-i mai

senină ca de obicei, puteai să vezi luarea aminte a omului îngrijat de-ale lui.

Câte schimbări n'am surprins la alții! Unul mai potolit zătlul mai serios, câtă vreme pe chipul căpitanului se vedea că nu se răsfrânge nici o prefăcătorie.

Franțuzul care zicea la Waterloo: „Garda moare dar nu se dă învinsă” și alți viteji — mă ales Frațuzii cari spuneau cuvinte celebre, erau cu adevărat viteji, dar vitejia căpitanului comensal și în aceea că orice vorbă celebră i-ar fi încolțit în suflet, sunt sigur, n'ar fi rostite: întâi, fiindcă s'ar fi temut, rostind vorba cea mare că mișcarea măreția feței, al doilea, omul care se simțea în stare să săvârșiască o faptă mare, vorbele sunt nefolositoare.

După mine, aceasta ar fi caracteristica vitejiei rusești...

De-odată, de partea tânărului sublocotenent, isbucni un ura. Intorcându-mă, zării vre-o trezeci de soldați cu pușca în mână, cu ranița în spate, fugind peste câmpul arat. Se clătinau dar toți înaintau strigând. În fruntea lor, cu oabi goală, galopa sublocotenentul. Toți se pierdură în pădure.

După câțva timp de trăznete și strigăte, se năpusti din pădure un cal înspăimântat, la latura pădurii se iviră soldații ducând morții și răniții, printre cei din urmă era și sublocotenentul. Doi soldați îl duceau pe brațe, era galben ca ciara și căpșoru-i era vârit între umeri și-i atârna pe piept.

Pe cămașa albă se zăria o pată de sânge.

Ah! ce nenorocire, zisei fără voie.

— De sigur, nenorocire! zise un soldat în apropierea mea, un soldat bătrân, ce privea reș-

Scrisori din București.

Epoca crizantemelor. — Două lumi. — O carte cu înțelesuri multe. — „Domnu”.

București, 1 Noemvrie.

A venit și Noemvrie tot așa de darnic cu acele soare, cu acele crâmpee vesele de cer senin, cu aceiași blândă lumină ce stăruiește în toamna asta asupra țării. În parcurile ce au aspectul unor oaze pline de poezie, într'un pustiu de frunze galbene, cu cari se joacă vântul, crizantemele se ridică duioase, pline de evlavie. Par niște fecioare nevinovate cari își presimt moartea apropiată și cari își înalță ochii rugători către cer, implorând îndurarea. E o rugăciune în privirea crizantemelor, o rugăciune plină de foc, pe care nu-ți trebuie ca s'o înțelegi, decât un suflet. E aceiași rugăciune pe care o surprinzi în ochii unui om ce-și vede un vis frumos amenințat să apună. Vede bine soartea ce-l așteaptă și caută să se înșele el singur, să-și adoarmă sufletul cu cântece de leagăn, cu povești minunate, pe care el singur nu le crede. E aceiași rugăciune pe care o auzi în ochii unei mame la capul copilului bolnav, pe care-o înțelegi într'un freamăt de codru într'un murmur de izvor, într'un cântec de pasăre întârziată pe tărâmurile noastre.

Au rămas atâtea flori neseccerate de coasa nemiloasei vremi. Au rămas atâtea flori. Și poate de rugăciunea lor s'a înduioșat soarele și strălucite pe cerul lui albastru și blând ca un zîmbet de mamă. De sigur de dragul acestor stele ale pământului nu se îndură să-și adune razele și să dea drumul vântului, care le pustiește toate. De dragul lor. Căci de dragul oamenilor în nici un caz nu. Oamenilor nu le este dragă lumina. Oamenii au în ei ceva din firea sobolilor cari se simt foarte bine la întunecarea de noapte sau lovitură, pun la cale intrigă, aranjază treburile, schițează perspective de câștiguri materiale, fac planuri de a îmbăta lumea cu apă rece. Și se cred semizei, în timp ce nu se gândesc decât la stomac. De sigur nu de dragul patimilor ce ne coplesesc sufletul omenesc avem atâtea blândă lumină, atâtea netălmăcită poezie în toamna asta până de nădejdi pentru toți, buni și răi, mici și mari.

De ce-o fi făcând asemenea reflecții, când rolul meu este altul, acela de a da publicului cetitor știri despre fapte omenești căci acestea par că au mai mult interes. Ori cât de rău am vorbi despre oameni, trăim totuși în mijlocul lor și trebuie să ne mulțumim cu priveliștea ce ni-se oferă înaintea ochilor. E totuși prea mare bunătatea firei

față de noi cari suntem așa de egoiști față de binefacerile ei față de noi, a căror sațiune de a fi e — după mine potopul.

Redate aceste observări într'o frumoasă proză literară cetitorii noștri le vor citi în noul volum al lui Ciotori, „Calea Robilor”, volum apărut în editura „Neamului Românesc”. E o lume întreagă de gingănie, de șobolani, de flori și arbori cari vorbesc după felul graiului omenesc, cari spun ceiace gândesc, gândurile cari le înfloară, dorurile cari le supun, tragediile cari se petrec în sufletul lor, pe care din prisosul său sufletește, autorul volumului a știut să li-l dea. O filosofie întreagă, nu totdeauna optimistă, o satiră pe cât de fină, pe atâtea de arzătoare la adresa celor ce-și închipuiesc că sunt în stare să dirigeze o lume, pe când în realitate nu-și pot pune stavilă propriilor lor porniri de distrugere.

Furnica vorbește cu vrabia:

— Noi credem că tot ce e pe lume, a fost lăsat ca să mâncăm noi furnicile. Florile cu parfumul și colorile lor minunate, firișoarele de iarbă atâtea de fragode, grăunțele și semințele de crizanteme, fructele în culoarea aurului, rozetele, rozmarinul, răsurile, ramurile de crin, rozele.... tot, tot.

— Ai dreptate, răspunde vrabia, și noi tot așa credem. Și, deschizând ciocul o prinde pe furnică și o înghite.

Filozofia și morala ne lasă pe noi să ne-o tragem singuri. Asemănările cu anumite fapte din viața omenească de asemenea. Aprecierile asupra acestor fapte le fac tot ființele lumii, în care autorul ne duce, ca s'o vedem și s'o înțelegem. Dacă sunt aici accente puternice de satiră, vina este de sigur a celor cari în loc să te învețe binecuvântarea, îți pun în suflet revolta și pe buze blestemul.

*

Ca și furnica din poveste, în lumea noastră sunt atâți muritori cari își au concepțiile lor, pe cari vor cu orice preț să le impună. Vin cu anatema și cu ghilotina atunci când văd că nu-i iai în serios și cu glas de Alexandru Makedon te amenință cu moartea. Poate de pildă fi azi ceva mai ridicol decât profetia autorului broșurei „Mangra, Tisza, Tribuna” că acest ziar „trebuie să piară?”

Ca și furnica din poveste sunt unii oameni cari cred că tot ce manifestează independență de cugetare, curaj de exprimare a părerilor, lipsa de respect față de valori negative, tot ce arată începuturi de progres, de însemnări de drumuri noi, — trebuie distrus.

Substituiți personagiile din povestea rezumată mai sus. Puneți în locul furniceii un uriaș ce nu

— Lasă-mă, zise cu vocea-i stinsă, simt c'am să mor!

Căzu pe spate și cinci minute în urmă când apropiindu-mă de grupul care-l încunjură și întrebând pe un soldat cum îi mai merge sublocotenentului, îmi răspunse:

— Trage să moară.

VIII.

Era târziu când trupa în coloană largă ajunse la fortul N....

Soarele apusese, în dosul lanțului de munți acoperiți de nea, luminând norii prelungi nemișcați pe orizontul clar ca cristalul.

Munții acoperiți cu zăpadă se învăluiau într'o ceață albăstrucie, dar linia ondulată a forturilor se deslușia pe fondul roșietic a apusului. Luna străvezie răsărită de mult începea să contureze negura azurului. Verdele ierburilor și al copacilor se întuneca...

Massele neguroase ale coloanei mergeau în cadentă pășind pe pajiștea verde! Iei și colo răsunau darabanele și cântecele vesele. Solistul din compaină 6-a cânta din răspuțeri, vibrând de simțire și putere; sunetele limpezi ale vocii sale răsbăteau departe în văzduhul străveziu al nopții...

1911.

(Sfârșit).

se simte bine, când i-se cere socoteala jertfelor reale ce le-a adus pentru neam. În locul vrăbiei puneți opinia publică.

— Noi credem că toți cei cari se închină inactivității noastre trebuie distruși...

— Așa cred și eu, răspunde la rândul ei această opinie publică sfidată și desfăcând vâlul rușinii, îl aruncă frumusește peste capul eroului.

Și, firește, lumea merge înainte, nici o spiță din roata țării nu se rupe. Soarele continuă să răsară și să apună. Murașul poartă același suspin auzind aceleași doine, codrii freamătă același cântec. Ba și țărânul român își ară tot așa ogoarele, aruncând sămânța purtătoare de hrană, fără să-i pese de ce fac domni cari prin funul albastru al țigărei văd fantome de tradare, văd legături ascunse cu diferite persoane, văd o cetățuie dărâmandu-se la pământ, câțiva bravi lupătători fluturând un steag eiuruit de gloanțe, dar nepătat de mineiună, și văd multe altele.

*

Iar noi aici ne gândim cu jale la „domnu”. Domnu nu mai este. S'a dus cu comoara lui de umor, cu bonomia lui, cu dragostea lui de Omer și Vergiliu, cu traduceri ale lui în hexametri ale frumoaselor epitafuli grecești: „Căstigoase alte vă căutați case, domnilor hoți!”

Pentru Dumnezeu, a murit Paul Budiu, comoara asta de om cinstit și sămănător de sfaturi și gânduri frumoase. Și nici unul dintre foștii lui elevi nu s'a gândit să scrie ceva despre el.

L'am întâlnit pe vară la Brașov, era cam abătut. Singur pe aleia de jos.

— Tot singur, domnule profesor?

— Hei, dragul meu, eu am pricini pe toți oamenii cinștiți. Cum însă oameni de omenie sunt așa de puțini, să nu te prindă mirare că mă vezi tot singur...

Coresp.

Flota maritimă română*).

Ea nu există. Cruciașătorul „Elisabeta” poate servi ca vas școală celor cari și-au isprăvit serviciul de manevrieri pe celălalt vas școală, bătrânul velar, bricul Mircea, dar ca vas de război, ca uncaaltă de acțiune, nu ne putem bizui pe el nici măcar pentru însoțirea vaselor noastre de comerț. Dar chiar de ar fi ideal, cruciașătorul din Constanța singur fiind e o cazarmă plutitoare și nimic mai mult.

E ciudat cum cei mai mulți bărbați ai țării nu au văzut, nu zic folosul unei flote marine cât primejdia lipsei ei. Oare înființarea unei asemenea flote să fie un lux sau o urgentă și inexorabilă necesitate?

Prin situația ei geografică și prin rolul său politic, țara noastră stăpânind o porțiune din Marea Neagră a căpătat putința să exporte prin propriile sale mijloace. Faptul că România poate resufla prin porturi maritime constituie pentru ea o siguranță economică nu numai o decongestionare a pieței. Noi răsuflăm prin porturile noastre. Intrebe-se ori-cine, ce ar fi de o Românie fără gurile Dunărei și fără mare? Desnădăjduita situație a Serbiei răspunde.

Prin ajutorul mării am ajuns la deslegarea acestei probleme a piețelor de producere: punerea în legătură directă a pieței de producție cu piața de desfacere. Și în potriiva multora statul nostru a realizat aceasta prin propriile sale unelte.

Serviciul maritim român trebuie să fie o serioasă preocupare a gospodăriei noastre, iar greutățile întâmpinate și oarecari deficite provin, nu din ființa acestui excelent serviciu, ci din lipsa

*) Reproducem din „Revista Democrației române” acest interesant articol al dlui G. Diamandi, cunoscutul scriitor și om politic din Regat. El poate servi cu o informație bogată cetitorilor noștri asupra rolului unei viitoare flote române în Marea Neagră.

mat de pușcă. Nu-i era frică de nimic, ceea ce nu-i vine. E prea tânăr! Dar a plătit scump încercarea.

— Da tu te temi? întrebai.

— Cum!? crezi că nu!?

VII.

Patru soldați duceau pe sublocotenent pe o targă.

În urma lor, un altul ținea de dârlogi un cal slab, înpovărat cu două cutii pline de instrumente chirurgicale.

Așteptam doctorul.

— Ei, Alanu, ai să poți juca în grabă? întrebă zărâzând Rosenkranz.

Căpitanul se apropie, cercetă pe rănit și pe chipu-i vesnic rece se zugrăvia milă sinceră.

— Ei, Anatoli Ivanovici, zise cu vocea-i vădită plină de iubire, așa de sinceră că rămăseși umit — așa a vrut Dumnezeu.

— Așa e, nu te-am ascultat.

— Zi mai degrabă că așa a vrut Cel de sus, căpitanul.

Medicul lua pansamentele din mâna ajutorului său și cu un surâs de încurajare, înaintă către rănit.

— Ei! te-au găurit? zise glumind. Arată rana.

Sublocotenentul se supuse. Medicul începu să cerceteze. Dar rănitul, neputând suferi, cu un geamăt dureros îi îndepărtă mâna.

Dr. Balázs Emil

Institut pentru consultațiuni medicale,
TIMIȘOARA, Városház-utca 14.

Operează și vindecă bolii de piele și sexuale cu razele Röntgen. Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză. Metode electrice de vindecare. Massage electrice. Vindecarea bolilor de beșică prin electricitate.

Consultațiuni pentru operare și bolii de piele dela 8—9 ore a. m. și dela 2—5 p. m. Celor din provincie, cărora se recere îngrijire mai îndelungată, le stă la dispoziție camere confortate anume

de complectare a lui. Cu deosebite prilejuri*) am arătat nevoia estinderii afacerilor noastre în Turcia, Asia și Africa. Indată ce vom organiza cu hotărâre linia orientală, nu cu timidități și pipăiri, vom trage necalulate foloase. „Drang nach Osten” „către răsărit” nu este o formulă bismarckiană bună numai pentru Austria. În primul rând România trebuie să împingă către răsărit, poziția ei la gurile Dunărei și la mare îi pun la îndemână mai mult decât ori-cărei țări din Europa piețele Asiei și Africii. Iar când linia Bagdad va fi gata, produsele române vor fi cele mai favorizate pentru a pătrunde până în Indii. Dacă toate acestea sunt adevăruri, ce mijloace de apărare avem în privința celor cari ne-ar putea ataca?

Flota de război dunăreană este suficientă, dar dar atât gurile Dunării rămân neapărate ca și întregul nostru țarm. Tot comerțul român poate fi ruinat sau oprit de vecinii noștri.

Azi avem relații destul de cordiale cu Rușii și cu Bulgarii. E de dorit ca această stare de lucruri să nu se schimbe. Dar în fine trebuie prevăzută și posibilul. Ultimele evenimente ne învață că a intrat în uzul statelor celor mai civilizate să anexeze provinciile aproape înainte de declarația de război.

O marină nu se improvizează de azi pe mâne. Din timp ceată să fim gata. Însăși această pregătire poate să evite conflicte. Fapt este că azi vasele bulgare de pildă, pot fi în două ore la Constanța și distruge așezămintele noastre, silozurile și tancurile de petrol, după cum pot împiedeca transportul avuțiilor noastre în Bosfor, fără ca să ne putem împotrivi la asemenea operațiuni. Drumul liber prin Bosfor trebuie să fie o lozincă a oamenilor noștri de stat.

În afară de considerentele comerciale sunt altele de ordin strategic, cari nu ne îngăduie să ne gândim numai la oastea de uscat. Noi nu putem avea alți dușmani pe mare decât pe Ruși și pe Bulgarii. Felul adversarului ne dă și tipul marinei ce se cuvine. Rușii cu puternica lor escadră din Marea Neagră pot încerca și debarcări în Delta sau în Dobrogea. Din contră, cu marina lor cu tonaj redus, marină totuși superioară celei românești — Bulgarii nu pot decât să blocheze porturile noastre și să facă operații de corsari cu atât mai ușor cu cât nu avem cu ce însoți vasele de comerț. Ar fi o nebunie și o imposibilitate ca să cercăm să ne măsurăm pe mare cu Rușii. Nu avem nici timpul, nici finanțele necesare pentru ca să ne procurăm măcar una din acele formidabile fortărețe navigabile ca actualul Pantelimon — fostul Potemkin. Știința și industria omului au pus însă siguranța și la îndemâna celor mici. Uriașilor mării noi putem opune micile și perfidii submarini. Dacă vom înzestra gurile Dunării și anumite puncte ale țarmului cu aceste cumplite elemente distrugătoare, flota rusă nu va îndrăzni să se apropie de coastele noastre. În toate cazurile debarcarea trupelor rusești devine o grea problemă.

Pentru moment, un număr de 6—8 sub-marine staționând la Sulina și la Constanța ar ajunge. Această apărare însă nu poate fi eficace decât sprijinită de serviciul unor contra-torpiloare cu un tonaj potrivit (1000—1500 tone) cu un armament îndestulător, vase extrem de mobile și de iuți. Aceste contra-torpiloare putând ținea marea, putând merge la larg, vor fi pentru Ruși o supraveghiere și o serioasă amenințare. În ce privește pe Bulgarii ele vor fi în stare să blocheze la nevoie porturile ca Varna, distruge comerțul bulgar. Ele vor asigura traficul nostru și intrarea vaselor române în Bosfor. În rezumat ne-ar trebui cât mai curînd:

*) Discurs rostit la Cameră. Vezi „Impresii din Turcia”.

La Mare

8 sub-marine . . . . . = 8 mil. lei.
8 contra-torpiloare . . . . . = 32—40 mil. lei
40—48 mil. lei.

Indată ce acest program ar fi realizat, ași propune complectarea unei flote speciale de poliție a gurilor Dunărei și a coastelor Mării, o escadrilă de vre-o 12 vedete. Canonierele și torpiloarele noastre sunt în afară de uz și am asistat la spectacole asupra căror prefer să trec. Destul să spun că în majoritatea cazurilor aceste unități combative constituiesc o mai cumplită amenințare pentru echipajul român decât pentru adversar.

Acum câteva luni a apărut în această revistă un prea interesant articol semnat „un ofițer de marină”. În parte am întrebuintat acest material. Vedetele în număr de 12 ar costa circa 600.000 lei.

Așa dar primele baze ale flotei noastre de război s'ar urea la cifra de 40—50 milioane. Cifra mică de ne gândim că astfel putem apăra pământul și avutul român.

Un asemenea program naval cere un port maritim. Această cerință să nu sperie finanțele noastre. Lacul Techirghiol despărțit de mare prin o limbă de nisip de circa 200 metri lungime, de vre-o 40 lățime, e un port natural minunat având un fund mediu de 8 metri cu o suprafață de de manevrare foarte întinsă, cu adăposturi firești, cu isvoare de apă dulce și cu platouri ușor de întărit. Dacă în urma vărsării globale a celor 50 de milioane, vom destina marinei și complectării ei o sumă anuală de 10 milioane, am avea în foarte puțin timp marina cerută de nevoile noastre strategice și economice.

Nu știm cărui factor să atribuim neglijarea marinei noastre. Știm pozitiv că atât Maj. Sa Regele, cât și A. S. R. Principele Ferdinand, D. Sturdza, cât și D. I. Brătianu, Generalul Manu și alții au fost preocupați de rușinoasa stare sau nestare a marinei.

Deși adversar politic al dlui N. Filipescu recunosc cu plăcere că dsa ca ministru de război pune o muncă și o energie plină de un înalt patriotism. Îi atrag luarea aminte asupra acestei însemnate chestiuni, în speranța că va face măcar începutul cel bun.

Cu autoritatea care o are în partid d. Filipescu poate căpăta ce s'ar cântări altuia: banii. Fiind civil va putea îmbrățișa cu un ochiu mai sigur și mai nepărtinitor întregul necesar înamărei pe toate căile a României. Îmi permit să-i dau și un sfat. Să se ferească de prea multe consfătuiri și de jumătățile de măsură, cari când se înfăptuiesc, se dovedesc a fi prea mici pentru nevoile de mâne.

Tonajul mic este mai costisitor în cheltuieli generale decât tonajul mare, după cum producția în mic costă mai scump decât producția în mare. Să încheiem era în bună-tărilor în milimetru, poduri strimte, porturi strimte, linii strimte, totul strimt fricos și trecător. Când o țară ca a noastră în 8 ani sare dela un buget de 225 de milioane la o jumătate de miliard nu putem fi nici sceptici nici pesimiști.

Dacă d. Filipescu reușește să pue bazele marinei noastre de război și adversarii îi vor fi recunoscători. Așteptăm.

G. Diamandi.

Ilustre cu motive românești și cu vederi din România ș. a. se pot căpăta la >Librăria Tribunei<.

Războiul italo-turc.

Italia se ferește de ori ce acțiune maritimă ce ar rezulta complicațiuni internaționale. Așa spune o telegramă din Roma. Manevrele flotei nu amenință țarmurile Turciei dinspre Marea Ionică și Adriatică.

Această știre întărește aserțiunile noastre de ieri. Italia va ocoli ori ce pas, ce ar provoca nemulțumirea puterilor și mai ales a monarhiei noastre, ținându-și însă dreptul la o acțiune navală contra Turciei. Cu alte cuvinte, Italia lasă întreaga răspundere a evenimentelor pe seama puterilor. Are dreptul la un atac contra Turciei, care ar urma cu complicații, dar așteaptă intervenirea puterilor la Constantinopol, pentru recunoașterea anexiunii. În urma acestei atitudini a Italiei, sarcina de aplanare a conflictului, a căzut pe seama puterilor. Și numai în caz că intervenirea n'ar aduce rezultatul dorit, va desfășura Italia războiul în Turcia europeană.

După cum se comunică din Paris, puterile au luat în mână rezolvirea conflictului. Deocamdată voiesc să asigure un amestec, căruia i-ar urma pacea între cele două state. Acest sfârșit al conflictului nu e departe.

Acțiunea flotei italiene.

Din Roma se anunță: O persoană din cercul ministrului Giolitti a spus corespondentului ziarului „Stampa” că știrea despre concentrarea flotei italiene în Torento, precum și despre începutul unei acțiuni maritime nu corespunde adevărului. Guvernul se va îngriji să nu cauzeze complicații. Flota nu va ataca țarmurile Turciei dinspre marea Ionică și Adriatică ca să nu producă o eventuală revoltă în Macedonia, deoarece în cazul acesta Bulgaria va fi silită să mobilizeze în Austro-Ungaria să se amestece în mod direct. Acest pas ar provoca complicații temeinice. Cu toate acestea Italia își rezervă libertatea acțiunii față de Turcia.

Intervenția puterilor.

În Paris se menține știrea despre începutul unor tratative între puteri, în vederea încheierii unui armistițiu. Acestor năzuinți este a se atribui atitudinea flotei italiene, care va ștepta terminarea consultărilor. Se crede că până la începutul iernii se va ajunge la o înțelegere între țările beligerante, punându-se capăt războiului.

Turcia dispusă pentru pace.

Din Constantinopol se anunță că Poarta ar fi dispusă să înceapă tratativele de pace, fiind convinsă că orice împotrivire e zadarnică.

Se crede că Italia este și acum dispusă să acorde Turciei o despăgubire materială pentru cedarea Tripolisului.

Reportaj de pe câmpul de război.

Corespondentul din Tripolis al ziarului „Daily Mirror” a fost amenințat de autoritățile italiene cu expulsarea deoarece a spus adevărul asupra evenimentelor din Tripolis.

Paltoane dela 34 cor. în sus.

Calitate bună. — Croială perfectă. — Prețuri fixe. — Pretenții exagerate exchise.

KATZ și MENDEL, Kolozsvár, Mátyás király-tér 10. sz.

Correspondentul a răspuns agenților generalului Caneva: „Mențin tot ce am comunicat prin telegraf și prin scrisori”.

În urma acestui răspuns generalul Caneva, comandantul trupelor din Tripolis a luat dreptul de a face reportaj amintitului correspondent.

Bombardarea Tripolisului de Turci.

Neşad Paşa, comandantul trupelor turcești din Tripolitania, a invitat pe străinii din Tripolis să părăsească orașul, deoarece în curând va începe bombardarea orașului, în care caz nu-și ia nici o răspundere.

Un asalt la Bumeliana:

„Terdjumanî Harikat” află, după ultimele știri din Tripolis, că turco-arabii au operat un asalt în contra Italianilor la Bumeliana: rezultatul lui este necunoscut.

Autonomia Macedoniei și Albaniei.

La timpul din urmă, presa din Balcani, presă și cea rusească, a început să vorbească foarte mult despre Confederația Balcanică, ba ceva și mai mult, a afirmat de câteva ori că reprezentanții Rusiei și ai Angliei în Balcani ar fi insistat lângă guvernele respective pentru realizarea și mai neîntârziată a acestei federațiuni, putându-se Turciei ca condițiune esențială acordarea autonomiei Macedoniei și Albaniei.

Pentru a vedea cât de întemeiate sunt svonuțele acestea, correspondentul din Sofia al marelui ziar rusec „Novoie Vremea” a interviewat pe un diplomat străin de acolo cu privire la această chestiune.

— Nu știu nimic, fu răspunsul diplomatului. Vrește într-adevăr de așa ceva, dar ce va fi, nu știu și eu.

— Credeți însă că federațiunea aceasta va putea fi realizată?

— Numai cu o singură condițiune: Dacă și Turcia și celelalte state balcanice vor recunoaște drept absolut indispensabilă acordarea celei mai mari autonomii administrative atât Macedoniei cât și Albaniei întregi. Iar lucrul acesta astăzi îl poate face foarte greu: Înaintea de 1908 era vorba numai de Macedonia acum însă lucrul acesta se va pretinde și pentru Albania ca și pentru Serbia-veche și partea sudică a Turciei, locurile de populațiune grecească.

Chestiunea aceasta este foarte complicată și trebuie să se complice și mai mult prin răspunsurile Tripolitan. Dacă Turcii vor eși biruitoari în Tripolitania folosi-va aceasta oare ca Turcia biruitoare să își stabilească liniștea și în provinciile sale europene? Sau din contră, dacă Turcii vor să-și realizeze planurile, folosi-va aceasta ca provinciile despre care este vorba să fie mai bine tratate ori din potrivă, această înțelegere va fi motivul căderii tinerilor Turci și înființarea vechiului regim, încă și mai rău pentru Macedonia și Albania? Acestea sunt întrebări la care eu nu pot da nici un răspuns și nici nu cred că poate exista vre-un diplomat care în momentul de față să declare ceva categoric.

La politică în totdeauna trebuie să se țină seama de prezent și după mine prezentul acesta este foarte favorabil păcii și iată de ce:

— În Turcia cât și în celelalte trei state balcanice, la cârma țării stau oameni cu foarte

multă greutate și în același timp foarte cuminți, ceea ce însă nu-i împiedecă să fie și buni patrioți.

În Turcia, Said-Paşa, unul dintre cei mai cinstiți și inteligenți reprezentanți ai vechiului regim și Asim-Bey, ministrul afacerilor străine au dovedit în timpul crizei Turco-Bulgare foarte mult tact și rațiune.

În Bulgaria Gheșov și Danev, în Serbia Milovanovici și Pașici, în Grecia Venizelos și Griparis. Dacă se poate vorbi despre o înțelegere personală între conducătorii celor patru țări, lucrul acesta se poate vorbi acum. Dacă altă dată ne-am temut de complicațiuni și conflicte fără de folos, acum cât timp vor fi la putere în cele patru țări oameni despre cari am vorbit, putem fi liniștiți că pacea în Balcani nu va fi turburată de ei. În privința aceasta sunt optimist și am curajul să asigur și pe alții.

„Seara”.

Cronică științifică.

De-ale naturii.

I.

Omul veacului al XX-lea trăește în împrejurări de tot deosebite, decât acele de pe timpul părinților săi. Tehnica cucerește teren; cel mai mic orașel are lumină și trenuri electrice, fabrici și stabilimente tehnice. Azi se telegrafiază cu și fără fir. O telegramă expedită de „New-York Herald” a făcut rotogolul pământului în 16 minute. Un călător englez, — mulțumită trenului expres cu 80 km. viteză și a vapoarelor, cari parcurg drumul Hamburg-New-York în 14 zile — a bătut recordul lui Phileas Fogg, ocolind pământul în 40 zile. Dirigeabilul, aeroplanul, automobilul, gramofonul, cinematograful și multe altele sunt copii veacului nostru.

Pe când azi ori care om care citește gazetole, cunoaște invențiile cele mai noi, numai o minoritate covârșitoare știe legile pe cari se lucrează toate aceste invenții. Când într-o societate se începe o discuție științifică, câți sunt, cari, rușinați trebuie să tacă, deoarece nu au cunoștințele necesare. Câți Români, cari au auzit de Vlaicu, sau chiar l-au văzut sburind, n'au nici ideea de aerodinamică, când se vorbește atâta de invenția Dr.-ului Roșculeț, când noi toți ne fâlim cu succesele medicilor noștri, puțini, mult prea puțini vor fi aceia, cari să cunoască fundamentele chimiei, a fiziologiei și patologiei, pe cari se bazează descoperirile lor! Sunt mult prea mici cunoștințele noastre științifice, pentru ea să putem pătrunde opera gigantică a genilor noastre. De aceea inventatorii și savanții români au adesea o luptă grea față de îngrozitoarea nepăsare a neamului lor.

Și toate progresele acestea uimitoare nu s'ar fi putut înfăptui fără propășirea și mai grandioasă a științelor naturale. Cu prețul vieții lor, savanții veacului trecut au înaintat pas de pas pe calea scrutării adevărului. Multe jertfe s'au adus dară și succesele au fost strălucite. Iată cum caracterizează un savant german acest progres unic în analele istoriei: „Amintindu-ne cunoștințele primitive de pe la începutul veacului al XIX-lea și asemănându-le cu strălucitoarea înălțime, la care au ajuns la finea sa, cunoșcătorului trebuie să-i pară uimitor progresul științelor naturale. Ori care ram al ei se poate lăuda, că în cursul secolului trecut și mai ales în a doua jumătate — a avut câștiguri de cea mai mare importanță.

În cunoașterea microscopică a celei mai mici, și în descoperirea telescopică a celei mai mari lumi, am câștigat priviri neprețuite, cari înainte

cu o sută de ani nu se puteau închipui. Metodele perfectionate ale cercetărilor microscopice și biologice ne-au revelat nu numai în împărăția protistelor monocelulare, o bogăție de forme, o viață invizibilă, ci ne-au învățat a recunoaște în celula mică un organism elementar, din ale cărui asocieri — țesăturile — constă trupul tuturor animalelor și plantelor policelulare, precum și al omului. Aceste cunoștințe anatomice, de cea mai mare importanță, sunt întregite de documentarea embriologică, că orice organism policelular se dezvoltă din o simplă celulă, din ou. Ființa boalelor a putut fi recunoscută de medici abea prin patologia celulară.

Nu mai puțin mărețe sunt descoperirile secolului XIX în domeniul naturii anorganice. Fizica a făcut progrese uimitoare în toate ramurile ei, în optică și acustică, în magnetism și electricitate, în calorică și mecanică. Și, ce-i mai însemnat, ea a dovedit unitatea forțelor naturii în tot universul. Teoria mecanică a căldurii arată, cum depind puterile între olaltă, și că ele, sub condiții favorabile, se pot transforma. Analiza spectrală ne-a învățat, că aceleași materii, din cari constă pământul și locuitorii săi vii, de asemenea se află în soare, în celelalte planete și chiar și în cele mai îndepărtate stele fixe.

Astrofizica a mărit noțiunile noastre despre lume în măsură colosală, arătându-ne în univers milioane de corpuri rotitoare, mai mari și mai mici decât pământul; ea și aceasta într-o neîncetată transformare, într'un vecinic schimb de „ființă și neființă”. Chimia a descoperit o mulțime de materii noi, până atunci necunoscute, cari toate sunt combinațiile unor puține (cam 80) elemente imutabile. Ea ne-a arătat, că unul din acestea, carbonul, e acel element miraculos, care formează nenumăratele combinațiuni organice, că el e deci baza chimică a vieții”.

Ceace științele naturale propriu zise au descoperit, au utilizat științele aplicate, tehnica și medicina. Teoriile fizicii și chimiei, au dat puțință inginerilor să zidească case de 30 de caturi, să construiască trenuri, automobile și aeroplane și dirigeabile, să inventeze fonografuri, cinematografuri, luminația electrică, telegrafia cu și fără fir, telefonul și multe altele; fiziologia și biologia au dat medicilor arme contra boalelor, în formă de seruri, antiseptice și antidoturi. Chimia ne pune în stare să ameliorăm și gunoim în mod artificial pământul, ridicând producțiunea agriculturii. Tot progrese, pe toate terenurile!

Se naște acum întrebarea, dacă mașinile cele nouă au fost aplicate și în viața culturală și socială a popoarelor. Răspunsul e simplu: Nu! Iată ce zice în privința aceasta acelaș savant german: „Științele naturale, cari la dreptul vorbind, au contopit în sine și științele așa numite formale, se aplică și azi în școlile noastre ca lucru secundar, ba chiar se dau la o parte”. Și într'alt loc: „Celor mai mulți iuriști nici prin gând nu le trece să se ocupe cu antropologia, psihologia și embriologia, primele condiții pentru o recunoaștere clară a ființei omenești”. Tot atât de pesimist se exprimă un alt savant, Wallace: „Sistemele noastre de guvernare, justiția, administrația, toată organizația noastră socială și culturală, asemănată cu uimitorul progres al științelor naturale, și al aplicării lor practice, sunt într'un adevărat stadiu de barbarie”.

Observând această lipsă de armonie între rezultatele reale, la care au ajuns științele naturale, și între desinteresul și nepriecerea maselor față de ele, vre-o câțiva oameni de bine s'au apucat de lucru, cu scopul de a desvolta interesul pentru ele în popor. Căci recunoscând, că această lipsă produce o dezechilibrare, o rătăcire în viața socială. La Scandinavi, Francezi, Englezi și mai ales la Germani, ziarele și revistele au început a se ocupa tot mai serios cu științele naturale și

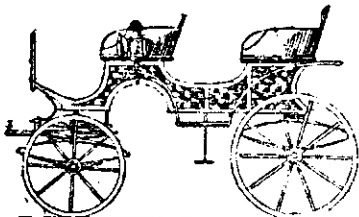
Telefon Nr. 467.

Kardos Gyula,

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară.

Temesvár-Gyárvaros,

Háromkirály-ut 14. sz. (Casa proprie).

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de brânșă aceasta, cu prețurile cele mai moderate — Prețurent gratis și franco. — Tot ai-i se pot căpăta obnibuse pentru 6 persoane, cară funebre, felurite căruțe »landaner« cu prețuri moderate.

popularizarea lor. La începutul veacului nostru au apărut reviste de popularizare și s'au înființat societăți pentru lăptirea științelor. În Germania oameni ca Bölsche și Meyer-Unenia, poeți-savanți, înființară societăți și reviste de popularizare, dintre cari mai cunoscute sunt „Urania” din Berlin și Viena, „Kosmos” la Stuttgart și „Deutsche Naturwissenschaftliche Gesellschaft” în Lipsa. Prin activitatea lor febrilă, prin reforme școlare, au adus-o atât de departe, încât azi masele poporului german arată un vădit interes față de progresele științelor și ale tehnicii. Mai frumos au dovedit-o când s'a nimicit la Echterdingen balonul lui Zeppelin. În decurs de câteva zile s'au adunat vre-o câteva milioane prin contribuțiile întregii națiuni, din cari s'a construit un nou dirigibil. Azi are în Germania orice licean aparatele sale fizice, cu cari experimentează el singur. Revista „Kosmos” are 100.000 de abonati în toate părțile poporului german. La prelegerile „Uraniei” se îmbulzesc mii și mii de muncitori. Și cu tot interesul acesta față de părțile practice ale vieții, nu se neglijează idealul. Oricine cunoaște istoria Germaniei, a limbii și literaturii ei. Cultul eroilor naționali e în floare, arta e gustată și înțeleasă de toți. Astfel s'au dovedit false aserțiunile unora, că prin cultivarea științelor practice se va nimici idealul și poporul se va abrutiza, va deveni materialist.

Și cu toate acestea, opinia publică a Germaniei, reprezentată prin publicații ca „Kunstwart”, constată unanim că încă tot nu s'a ajuns idealul! Cu cât mai mult prilej avem noi Români — cari pretindem a fi un element civilizator în Orient — să ne plângem. A trecut timpul, când intelectualii noștri se ocupau cu istoria și filologia când toți puneau la cale istoria neamului, a limbii și literaturii românești! Azi domnește între Români o lipsă de interes înspăimântătoare. Cu atât mai puțin afli o înălțare în sfere mai înalte, în domeniul științelor naturale. Dacă popoarele apusene au pus piatra fundamentală la marea clădire a unei culturi armonice a maselor, noi nici măcar materialul nu l-am adunat! E destul de caracteristic, că elevii liceelor noastre românești nu arată nici un interes față de științele naturale, deși profesorii își dau silința să le facă lecțiile cât mai interesante și plăcute. Și mai interesantă și caracteristică e următoarea anecdotă, adevărată: Un elev dela institutul de pedagogie din Sibiu, întrebând ce-i electricitatea, răspunde: „E albă și de porțelan!” — Pe semne că se gândea la izolatorii de pe stâlpii de telegraf! — Unde afli în ziarele și revistele noastre o rubrică științifică bine redactată? Unde avem noi în Ardeal o revistă de popularizare? În România apare „Natura” și „Orion”, două reviste destul de bine redactate. Câți au la noi idee de existența lor?! Avem și noi doi popularizatori, pe dnii Corbu și Todica. Au editat și ei niște opere excelente, „Ad Astra” și „Studii științifice”. Aș vrea să știu, câte exemplare s'au vândut? În alte țări cărțile acestea ar fi ajuns până acuma la ediția a 3-a sau a 4-a.

De patru ani se țin în Brașov sub egida „Asociațiunii” conferințe publice. Din sumedenia conferințelor am putut număra numai patru cu conținut fizic! Mulți îmi vor răspunde, că n'avem oameni pregătiți. Ba, oameni avem: Avem pe dnii Corbu și Todica, avem profesori, medici și ingineri, cari bucuroși ar luera dacă ar fi siguri de sprijinul societății românești. Subiecte de asemenea n'ar lipsi. Tara noastră, cu natura ei bogată, e încă foarte puțin studiată. Geologia, tectonica, fauna și flora Ardealului, terminologia zoologică și botanică a Românilor ardeleni, starea lor igienică, și mijloace cu cari s'ar putea îmbunătăți — iată subiecte bogate și interesante.

Compatrioții noștri Sași, — o mână de oameni — au în orașele mai mari câte un „Gesellschaft der Naturfreunde”, care organizează conferințe științifice și editează anuare cu conținut

bogat și interesant. Ziarele lor aduc excelente lucrări de popularizare. Pentru ce n'am putea și noi, cele 4 milioane de Români, să facem așa ceva? Foloasele ar fi mari. Mai ales prin propagarea științelor naturale aplicate — agronomie, medicină — poți ridica spiritul practic al poporului, care nouă ne lipsește. Pentru a face însă aceasta, trebuie ca clasa cultă să aibă cunoștințele necesare.

S'a zis adesea, că ocupația cu științele naturale nimicește simțul religios în om. Mie nu'mi vine a crede lucrul acesta. Dinpotrivă! Contemplarea măreții naturi nimicește fudulia omului, totodată însă succesele la cari a ajuns îl siloste să se încreadă în puterile sale. Astfel se stabilește un admirabil echilibru sufleteș, o mulțămire, care se manifestează în cedarea Aceluia, care ne-a făcut părtași de ele toate minunățiile universului. Neclintite stau cuvintele lui Schiller: „Fă orice vei vrea, totuși vei sta singur în lume, până ce nu te leagă natura de Tol”.

E instructivă, e frumoasă, e măreață natura, „E singura carte, care are pe toate paginile ei un conținut grandios!” (Goethe). V. B.

INFORMAȚII.

ARAD, 16 Noemvre n. 1911.

— **Țările locuite de Români.** Teritoriile locuite de Români au o suprafață de 298.656 kilometri pătrați sau 89.865.000 ha, împărțite în modul următor:

România 131.353 km. p. (13.135.300 ha) 7.009.000 locuitori.

Transilvania 54.244 km. p. (2.850.700 ha) 1.500.000 locuitori.

Banatul 20.507 km. p. (2.850.700 ha) 1.500.000 locuitori.

Ungaria (comitatele Sălaj, Haidu, Bihor, Bichiș, Arad și Cenad) 29.260 km. p. (2.926.000 ha) 1.800.000 locuitori, în comitatele Maramureș, Sătmar, Ugocea, Sabolci 21.845 km. p. (2.184.500 ha) 1.050.000 locuitori.

Basarabia 20.000 km. p. (2.000.000 ha) 730.000 locuitori.

Total: 16.080.006 Români, fără Macedonia.

— **Bolnavi falși în Iași.** Seriseseră și gazetele ungurești dela noi, că drul Riegler, efor la spitalul Sf. Spiridon, în ziua vizitei făcute de M. Sa Regele Carol la spitalul Sf. Spiridon ar fi introdus în diferitele secții vizitate de Maj. Sa, bolnavi fictivi în loc de bolnavi reali.

În urma anchetei făcute și pe temeiul declarațiilor dlor doctori profesori E. Juvara, Demetriad, C. Bacaloglu, Socor și medicilor doctori Gane, Lambrior și Anghel, ministerul de interne român a publicat următorul comunicat:

1. În ziua vizitei M. S. Regelui, totalul bolnavilor examinați, tratați și trecuți formal în registrele fiecărui serviciu cu numele, etatea, profesia și diagnosticul era de 203;

2. În cursul zilei s'au primit numai trei bolnavi noi, un bărbat operat pe dată de d. profesor Juvara de un flagmon submaxilar și două femei admise în serviciul dlui doctor Gane;

3. Din cauza aglomerațiunii de bolnavi, din care unii era culcați până în mijlocul camerei, o parte din acești bolnavi au fost evacuați de însăși medicii acestor secțiuni în secțiunea III de curând deschisă;

4. Doctorul Riegler, în calitatea sa de efor și conform regulamentelor nu are secție medicală, nu conduce nici un serviciu medical, nu are deci nici un amestec în serviciile medicale.

— **Orașele noastre.** „Monitorul oficial” publică câteva date statistice cu privire la populația orașelor noastre. Datele aceste se întemeiază pe recensământul dela 31 Decemvrie 1910.

Orașele noastre principale au următoarea populație:

	1910.	1900.
Budapesta	880.371	732.392
Seghedin	118.328	102.891
Szabadka	94.610	83.598
Dobrițin	92.729	75.008
Pressburg	78.223	65.861
Timișoara	72.555	53.031
Kecskemét	66.834	57.811
Oradea-mare	64.169	50.171
Arad	63.166	50.291
Hodmezővásárhely	62.445	60.821
Cluj	60.808	49.291
Miskolcz	51.459	43.091
Pécs	49.822	43.891
Fiume	49.806	38.891
Raab	44.300	37.641

— **Cununie.** Dsoara Silvia Buibaș din Bucovina și dl Vincențiu Radu absolvent de teologie la Icloda își anunță cununia ce va avea loc la 17 Noemvre n. în Bucovăț.

Felicitările noastre.

— **O rectificare.** Confratele „Românul” s'a supărat că editorul „Almanahului scriitorilor români din Ardeal” n'a dat tabloul complet al tuturor scriitorilor noi. Din pricina aceasta îl ceartă și-i vâără sub miza serie întreagă de scriitori, cari au fost retăcuți în dreptate „Românul”. Ne asociem și noi la supărarea. Numai cât ținem să completăm șirul scriitorilor pe care îi aminteste, ca fiind nedreptățiți. Nu înțelegem pildă, cum a fost trecut cu vederea istoriograful epocal Vasile Goldis (Mangold)? Mai zicem noi să fie retăcut Emil Isaac, dar cum se poate uita pe Roza Covrig, talentata poetă a „Românului”? Ion Băilă înalteea nu mai serie versuri, dar trebuia amintit un scriitor politic de talia unui Moldovan. — Sperăm de altfel că „Librăria națională din Orăștie” își va face anul viitor datoria, și nu va supăra pe confratele nostru.

— **Sicinsky în România?** Din Viena se scrie că Cu privire la evadarea lui Sicinsky depeși din stațiunea dela frontiera austro-românească canii, spun că o persoană ale cărei semne se potrivește perfect de bine cu ale lui Sicinsky mai ales în ce privește plombagiul de aur al turcii, a trecut la amiază granița austro-românească pe la Burdujeni, într'un vagon direct al expresului Berlin-București, refugiindu-se în România. Persoana travestită în care autoritățile austro-ungare bănuiesc pe atentatorul evadat, Sicinsky se urcase în tren dela o mică stațiune înalte de Rădăuți, însoțit de două persoane îmbrăcate în haine proțești.

E probabil deci că după evadarea din Austro-ungarie, Sicinsky a stat câteva zile în stațiunea de Cernăuți.

În cercuirile diplomatice se discută che dacă — în cazul când se confirmă știrea că Sicinsky s'a refugiat în România, România va extrage pe ucigașul contelui Potocki sau îl va considera refugiat politic.

De curind s'a întâmplat un caz la fel călășia a refuzat să extradeze Rusiei un criminal politic.

— **Populația Italiei.** Monitorul oficial publică rezultatele recensământului dela 1 Ianuarie 1911.

Populația Italiei este de 35.959.077. Spre deosebire dela 1901 până azi e de 2.211.400.

Prima și cea mai veche
CASĂ DE CLAVIRE
este a lui

Franz și Albert Renner
Timișoara-Iosefin, str. Hunyadi 12.

Mare asortiment de
PIANE, PIANINE ȘI HARMONII
Calitatea cea mai bună. Prețuri
ieftine.

Advocat nou. D. Dr. Ioan Moldovan originar din Vad (Farkasrév, Marmatja) a depus cu succes cenzura de avocat înaintea juriului din Budapesta. Cum suntem informați, noul avocat își va deschide cancelaria în Aleșd (Bihor).

Felicitări!

— **Nou ziar în Budapesta.** La 20 Decembrie va apărea în Budapesta un nou ziar german redactat de cunoscutul publicist V é s z i J ó z s e f.

Numele ziarului va fi „Budapester Presse”.

— **Arestarea lui Zsilinszky Endre.** Din Budapesta ni se telegrafiază: Zsilinszky Endre, unul dintre frații ucigași, s'a prezentat azi la procuratura din Budapesta, unde procurorul i-a adus la cunoștință că tribunalul a hotărât arestarea lui.

Zsilinszky a fost dus numai decât în închisoarea tribunalului.

Celalalt, fiind militar, nu poate fi arestat de autoritățile civile.

Procesul nou va avea loc probabil încă în cursul acestei luni.

— **Cancelarul german provocat la duel.** „Vossische Zeitung” anunță că deputatul Heydebrand, șeful partidului conservator, l'a provocat pe cancelarul Bethman-Hollweg la duel.

Heydebrand este locotenent în rezervă, iar cancelarul major a la suite al statului major.

În cercurile politice se declară că asemenea incidente sunt lucruri obișnuite în Germania.

— **Prințul George căzut la examen.** Prințul George al Serbiei a renunțat la ideea de a-și continua studiile la Academia militară din Paris, deoarece a căzut la examen.

Prințul e foarte deprimat din această cauză.

— **La fondul Victor și Eugenia Tordășianu** patru înzestrarea fetelor sărace, al Reuniunii meseriașilor sibiieni au mai dăruit: Silvia Corodei, elevă de croitor, 1 cor., Octavian Neagoș, casarul „Luminei” din prilejul botezului fiului său Petru, 5 cor., Șirian Coman învățacel măsar, 50 bani; la nunta mecanicului Gavriil Radu cu soara Elisaveta Șerban, nașii George Trifan și soția Elena n. Grindeanu, câte 1 cor. = cor. 2, Maria Imbăruș, moașă, 60 bani, Ioan Imbăruș, exped. Foaietei Pop., 40 bani, iar ceilalți oaspeți cor. 3.10. Au mai dăruit: Ana Hareti Candrea n. Ghianțu și fiica sa d-soara Lucreția Onițiu, câte 1 cor. = cor. 2, și Ștefan Mărgineanu, sodal pantof. (Măgina), aplicând pe fratele său Victor, în fabrica de lăcătușerie Török V., 40 bani.

— **Amintiri despre Murger.** Când a apărut lucrarea „Scènes de la vie de Bohême” un autor de comedii din acele timpuri, Barrière, căruia îi venise ideea să transforme povestirea în comedie, s'apropiat să caute pe autor și după multe cercetări, a aflat, că stă în strada Tours, într-o casă la al șaselea etaj...

Se duse la această adresă și deși erau 2 după amiază, găsi pe Murger în pat, pentru că era frig în odaie și nu avea cu ce să se îmbrace.

— „Senzați dacă vă supăr — îi zise Barrière — sunți bolnav?”

— De loc, sunt sănătos tun!

— Ei, atunci?”

— Ah! — zise Murger rîzînd — d-voastră de bună seamă cu cunoașteți povestea lui Epaminonda, filozoful grec, care rămânea culcat, când dădea să-i cârpească tunica, căci avea numai una? Ei bine, povestea lui este și a mea; eu nu am avut o pereche de pantaloni, și deoarece portană se ocupă acum cu ei, să le cârpească fundul, eu aștept aici!

— Ați luat dejunul?”

— Da... aștept aici!

— Vrei să dejunăm împreună? Astfel vom avea timp să vorbim de lucrarea d-tale...

„Drace! D-ta de bună seamă că ești bogat” — strigă Murger — atunci trebuie să vestim pe portărița să se grăbească.

Barrière se uită spre părete să vadă un buton de sonerie.

— Te uiți de geaba — continuă Murger; — aici trăim din tradițiuni. În un olandez pe acoperiș și la săl să cază printre trepte.

Portărița cunoaște acest semnal și va alerga numai decât la comandă.

Și așa s'a și făcut.

Cu o jumătate de oră în urmă cei doi scriitori discutau asupra scenariului dinaintea unui beaftek.

— **Foamete în Rusia.** În ultima ședință a dumei imperiale ministrul președinte Kokovcev răspunzând la interelările adresate în chestia foametei ce bântue în mai multe părți ale Rusiei a spus, că recolta rea din anul acesta a sărăcit 8 milioane de oameni, cari au ajuns la sapă de lemn. În douăzeci de guvernamente mizeria este mai mare. Pentru ajutorarea celor năpăstuiți se cere 120 milioane ruble, din cari 32 milioane va fi acoperită din fondurile locale iar restul de visteria statului.

— **Necrolog.** Cu inima adânc îndurerată și cu sufletul plin de durere se face prin aceasta tuturor rudeniilor și amicilor cunoscut, că iubita și cea scumpa mea soție, mama și bunica, Elisaveta Pinte, după lungi, și prea grele suferințe, și-a dat nobilul său sufletul aseară în 23 Octomvrie (5 Noemvrie) 1911 la orele 5 în mânele Creatorului, în etate de 81 ani.

Rămășițele pământești ale scumpei și neuitatei defuncte se vor așeza Marți în 25 Octomvrie (7 Noemvrie) 1911 după amiază spre vecinica odihnă în cimitirul gr.-or. rom. din loc. Fie-i tărîna ușoară și memoria în vece neuitată.

Boroșineu, la 23 Octomvrie (5 Noemvrie) 1911. Iancu Pinte, locotenent pensionat, ca soț. Iosif Pinte, ca fiu. Floarea Milloi, născută Pinte, ca fiică. Paulina Pinte, ca fiică. Marcel Pinte, ca nepot. Dimitrie Milloi, ca nepot. Rosa Pinte, ca noră.

x **Dr. Kertész Seminar juridic. Cluj, Monstori ut 16.** Pregătește foarte conștientos, în timp scurt și în condiții favorabile pentru examene fundamentale, examene de stat, rigoroase în științele de stat și juridice. La cerere dă informații gratuite!

Mișcare culturală și socială.

25 Noemvrie.

Concert și teatru în Lipova. Tinerimea română din Lipova și jur cu concursul reuniunii de cântări „Doina”, de sub conducerea inv. Iuliu Putici, aranjază Sâmbătă, în 12 (25) Nov. e. seara în localul „Regele Ungariei” concert împreună cu teatru. După concert urmează dans.

Programa: 1. a) „Motto” de C. Porumbescu, exec. de „Doina”. b) „Doină zică” de Ioan Costescu, exec. de „Doina”. 2. „Pietorul fără voie”, comedie într'un act de A. Pop. 3. „Hai în horă” horă populară, de G. Dima, exec. de „Doina”. 4. „Capriciul unui tată”, comedie într'un act

de Z. Bârsan. 5. „Barbu lăutaru” cântec comic de V. Alecsandri, predat de d. Iuliu Putici. 6. „Casă veche”, comedie într'un act, de Adelina Tăslăuanu. 7. „Serenadă”, „Somnoroase păsărele” poezie de M. Eminescu. 8. Dans.

ECONOMIE.

Expoziția de oi din Jina.

După frumoasa serbare a pasărilor și pomilor din Tălmăcel, după bine cercetata expoziție de vite din Săcel și după de tot instructiva expoziție de copii din Lanerăm, Reuniunea agricolă sibiiană, prin aranjarea expoziției de oi din Jina își înscrie o nouă vrednicie la activul său. Cum comuna Jina, așezată pe vârful munților, unde numai cu anevoie poți străbate, nu a prea fost căutată de așezămintele noastre, brava ei populație a folosit prilejul oferit de expoziție, să-și arete toată dragostea, ce o poartă așezămintelor noastre și în același timp să-și manifesteze și recunoștința față de cei cari pentru popor muncesc fără altă recompensă decât mulțămirea sufletească de a fi făcut binele, fiindcă este bine! Duminecă (la 22 Octomvrie n.) des de dimineață, și pe o vreme încântătoare, piața Jinei abia mai încăpea mulțimea (peste 100) flăcăilor și a bărbatilor în floarea vârstei cari îmbrăcați în haine de sărbătoare și formați în ceată de mândri călăreți, în frunte cu harnicul notar d. Nic. Oprean, au luat drumul spre frumoasa Poiană, în mijlocul căreia au dat față cu reprezentanții Reuniunii domni: I. Chirca prim-notar (Săliște) totodată v.-prezid., N. Iosif și A. Cosciuc, membrii în comitet și Vic. Tordășianu, secretar cari însoțiți de domni Dr. A. Crăciunescu și Victor Stanciu profesori sem., I. Banciu cassar (Sibiu), Dr. Nic. Schiau adv și Gőnczi Odön veterinar cere. (Mercuria), Constantin Criștiu învățator (Săliște) și I. Candrea agent de asigurări, veneau dinspre Săliște. La cuvintele calde de întâmpinare ale notarului Oprean a răspuns tot cu căldură v.-prezidentul Chirca.

Drumul din Poiana până în Jina l'am făcut încunjuțat de marea oaste a călăreților, acești demni urmași ai grănițerilor din Jina. Intrați în Jina, o privești nu se poate mai frumoasă și greu de descris s'a desfășurat înaintea ochilor noștri. Intregă Jina, cu mic cu mare, cu bătrân și tânăr, era adunată în piață, unde cuvinte de bun sosire a rostit parohul D. Panfiloiu care făcând istoricul Jinei, ne pune în vedere că locuitorii ei din timpuri vechi tot cu oieritul s'au îndelungit și că și astăzi sunt aproape cu toții oieri. Isolați cum sunt de cealaltă lume, ei sunt muncitori și iubitori a tot ce-i românesc. Astăzi sunt mândri că sunt căutați la vatra lor de cei cari la inimă poartă soarta muncitorului român, cu drag îi primește și cu drag vor asculta sfaturile ce li-se vor da. Viceprezidentul Chirca răspunzând, mulțumește pentru primirea împunătoare ce i-se face Reuniunii care ca și alte dăți ne eruzând jertfe de oboseală și de muncă, a ținut ca de data aceasta să caute pe oierul nostru acasă la sine și aici sfaturi și povețe să-i dea.

După descălțare am cercetat în cimiterul bisericii locul de odihnă al vrednicului căpitan C. Stezariu, acest sfetnic și conștientos chivernisitor al averii marelui Andrei. La mormântul lui am rostit o rugă ferbinte către Dumnezeu nemuritor spre a ne da mulți bărbați înzestrați cu cinstea și cu iubirea nefățărîtă de neam a acestui stejar. Ca vecini își dorm somnul în acest cimiter vrednicul fost notar I. Streulea și soția preotului Panfiloiu. În salele spațioase ale școlii apoi, după o gustare potrivită, s'a constituit juriul proclamând președintele expoziției pe v.-prezidentul Chirca, iar de raportor al juriului pe secretarul Tordășianu. La locurile vacante au fost numiți în juriu domni: Dr. A. Crăciunescu, Vic.

Rétay și Benedek

intreprindere industrială de artă bisericască, sculptare de amvoane, altare și statui, — aurire și decorare de biserici.

Budapest, IV., Váci-utca 59. (saját ház).

În atelierul nostru se execută: altare, amvoane, presbiterii, bănci, rame pentru icoane și tot ce este necesar la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, potire, candelabre, sfeșnice, etc. etc. — Altare vechi se auresc și se renovează. — Liferează statui sfinte, icoane, cruci lucrate artistic, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Stanciu, C. Cristiu, Const. Sava inv., G. Grosu, N. Stefan (Șugag), I. Dobro (Rodu), N. Barbu, I. Prode, I. Dan și inginerul silvic Baiu Crăciun. Munca oboseitoare a juriului a durat peste 3 ore, oăci exponenții au fost în număr de 170 (148 din Jina, 19 din Șugag, 2 din Răchita și 1 din Rodu) cu numărul total de 1442 capete expuse (1117 oi, 149 berbeci și 176 noatini și noatine). Materialul expus cea mai mare parte a aparținut soiului de oi țurcană păroasă și stogașe. Lâna oilor expusă, de calitate fină. De altfel s'a constatat că în scopul îmbunătățirii rasei oilor de asăzi, se recere o încrușare grabnică cu oi de rasă superioară, dacă vorba este de indeletnicirea cu prăsirea oilor să dea rezultatele dorite. Ciobanii jinari și șugăjeni sunt cu multă dragoste pentru cultura oilor. Cei mai săraci au 10—30 capete, cei mai mulți dispun de 80—100 capete.

Juriul întrunit în ședință a hotărât în principiu că deși este pentru vederile comitetului central în ceea ce privește premiile de împărțit pentru oi, pentru cei mai buni baci și pentru cei mai buni câni de turmă (ciobănești), cu considerare la împrejurarea că juriului nu i-s'a dat puțință să constate pe baze reale (în mod intuitiv) cari din baci (sau băcițe) au dat dovezi de mai multă dibăcie la facerea cașului și cari s'au dovedit a fi de model și pentru alții în privința curățeniei în stâni și cășerii etc., iar încât pentru câni la expoziție abia au fost aduși 2, de data aceasta premiile de cor. 40 și de cor. 30, în total cor. 70, menite pentru baci și pentru câni ciobănești, nu se distribuie, ci să consideră drept temei al fondului „Societății oierilor din Jina și jur”, contemplate de comitetul central, în a cărei proprietate intră și mașina de tuns lâna, al cărei preț, inclusiv masa de tuns, curelele de legat etc., este cor. 140. După multe debateri s'a stabilit lista premiilor, conform căreia s'au decernat 22 premii pentru oi, 9 premii pentru berbeci și 11 pentru noatini, noatine și mioare. Premiați au fost 33 exponenți din Jina, 6 din Șugag, 2 din Răchita și 1 din Rodu.

Prezidentul Chirea constatând cu vie mulțămire că expoziția de oi din Jina atât cu privire la numărul exponenților, cât și cu privire la materialul expus, se consideră de reușită, pune în vedere că prelegerea dlui I. Banciu, despre „Cultura oilor și valoarea lânii”, din cauza timpului de tot înaintat, se amână pe primăvară, când d. Banciu se va prezenta spre a pune în practică și mașina de tuns lâna, când apoi va ținea și conferința și dă cuvântul raportorului Tordășianu care aduce în numele Reuniunii sincere mulțumite comisiei econ. comitatene pentru ajutorul de 300 cor.; comunei politice și bisericești Jina, pentru câte 50 cor.; comunei Șugag pentru cor.

25 și băncii „Mărgineana” din Poiana pentru ajutorul de cor. 20; apoi arată cum din cor. 445, cât au stat la dispoziție: cor. 245 s'au decernat drept premii pentru exponenții cu oi; cor. 130 este prețul mașinei de tuns lâna, iar cor. 70 se depun la bancă drept temei al unui fond, ce să se dea „Societății oierilor din Jina și jur” cu menirea ca atunci când fondul va permite, să se trimită vre-un tânăr în străinătate, unde să-și câștige cunoștințe temeinice cu privire la pregătirea cașului și a diferitelor soiuri de brânzeturi. Încât pentru „Societatea oierilor” alcătuirea ei să lasă în grija fruntașilor oieri din Jina și jur. Scopul ei va fi propășirea în ale economiei de oi cum și a negoiului cu lâna, brânză și alte produse ale oilor, iar ca mijloc la ajungerea acestuia va servi: îmbunătățirea și nobilitarea rasei indigene de oi, producerea rațională a brânzei, untului etc. și valoarea lor și cu deosebire vinderea în tovărășie a lânii etc.; acordarea de împrumuturi și avansuri de bani; intervenirea la guvern și alte direcții în scopul înlesnirii purtării economiei de oi și a negoiului etc. și în fine luarea de pășuni în arândă. Împărțirea premiilor în vederea timpului înaintat, s'a încredințat dlui notar N. Opreanu. Toate isprăvite d. Chirea, mulțumind tuturor pentru toate, declară expoziția încheiată.

La masa comună, cinstită de fruntașii din Jina, s'au continuat discușiunile privitoare la starea oieritului nostru. Părintele Panfiloiu oier și el, a spus neajunsurile ce de îndură oierii, d. Chirea și Tordășianu speră mult bine dela „Societatea oierilor” plănuită pentru a cărei întrupare face calde promisiuni zelosului notar Opreanu. Participanții la expoziția de oi din Jina nu vor uita în curând această serbare înălțătoare, închinată ciobanului român. Meritul bunei reușite revine comitetului aranjator în frunte cu notarul Opreanu și cu intelectualii din Jina.

„Invingătorul”.

BIBLIOGRAFII.

La masa calicului, nuvele și schițe de Caton Theodorian, un volum de 180 pag.

Sunt binecunoscute cititorilor noștri talentul de minunat stilist și adânc cunoscător al sufletului omenesc, precum și puterea de redare, pe care le stăpânește cu prisosință d. Caton Theodorian, unul dintre literații noștri cei mai de seamă. Ultimul dsale volum, despre care vom vorbi în curând mai amănunțit în coloanele ziarului,

înseamnă de sigur un moment bine deslușit în mișcarea noastră literară, prin varietatea și bogăția subiectelor, măiestria cu care autorul construiește schițele și nuvelele sale, desfășurarea psihologică a temei sufletești ce tratează, într'o limbă românească plină de culoare și înmlădire.

Recomandăm cu căldură noua lucrare a dlui Caton Theodorian, un autor dela care putem aștepta ori când cele mai plăcute surprize literare, fiind convinși de mai înainte de valoarea netăgăduită a operelor sale.

„Revista Democrației române” din București a apărut cu următorul sumar (nrele 27—28): G. Diamandî: Flota maritimă română. — I. Păun Pincio: În taina serii (versuri). — Un fost deputat: Campania de răsturnare. — R. D. R.: Flacăra. O. Părere: Teatrul Național. Omul de altă dată de G. de Porto Riche. — Gradul de instrucțiune al recruților din Franța.

Recensii, informații, polemici: Dela Cercul Liberal de studii sociale. — Reforma industrială. — Războiul italo-turc. — Revoluția din China. — Țările locuite de Români. — Pentru „Curierul Iașit”. — Boniface Hétrat. — De toate.

La Librăria Tribunei se află următoarele:

lendar: Posnașul, a 60 fil.
Amicul poporului, 70 fil.
Calendarul săteanului, 30 fil. + 10—20 fil. porto.

N. Iorga: Studii și documente cu privire la istoria Românilor vol. XX a cor. 10.— + 30 fil. porto.

Sărbătorirea profesorului N. Iorga, cu ocazia împlinirii a 40 de ani de viață. Câteva articole din ziare și reviste a 40 fil + 5 fil. porto.

N. Iorga: Generalități cu privire la studii istorice (lecții de deschidere și cuvântări a cor. 1.50 + 10 fil. porto.

N. Iorga: Partea Românilor din Ardeal și Ungaria în cultura românească. Influențe și conflicte a 30 fil. + 5 fil. porto.

Poșta Administrației.

T. M. de F. Naprad. Costă 9.60 coroane.

Redactor responsabil: Iuliu Giargiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și coas.

Leon Tolstoi.

155

RĂZBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Pierre se aștepta să-l găsească pe prințul Andrei în aceeaș stare ca Natașa, dar el fu afară din cale de surprins, când, intrând în salon, el auzi în odaia vecină, glasul limpede și puternic al prințului Andrei, care vorbea cu animațiune de lucruri indiferente. Prințesa Maria eși întru întimpinarea lui Pierre. Cu un suspin ea îi arătă cu privirea ușa în dosul căreia se ținea fratele ei, vrind de sigur să-și exprime simpatiile pentru nenorocirea lui, dar Pierre pricepu că în fond ea era mulțumită de cele întâmplate și de felul cum fratele ei primise tristele știri.

— Mi-a spus că aceasta nu-l surprinde, rosti prințesa Maria. Stiu că mândria sa nu-i permite să-și exprime adevăratele lui sentimente; adevărul e însă că el a luat lucrurile mai bine de cum ne așteptam.

— Se poate ca totul să fie sfârșit? strigă Pierre.

Prințesa Maria îl privi cu uimire, ca și cum ar fi voit a spune: te mai îndoiesti?

Pierre intră în odaia unde prințul Andrei, foarte schimbat, dar mai viguros în aparență, cu o cută nouă între sprâncene și îmbrăcat țivil, sta în picioare în fața tatălui său și a prințului Mecerski și discuta călduros, cu niște gesturi energice. El vorbea de Speransky a cărui deportare subită tocmai o aflase, pentru crima de trădare de care era împovărat pe nedrept.

— Acum, spunea prințul Andrei, toată lumea îl acuză pe Speransky, și acei cari-l înălțau la cer, și acei cari nu erau în stare să-l înțeleagă. Eu susțin însă că tot ce s'a făcut mai bun sub această stăpânire, se datorește lui Speransky.

El tăcu zăbind chipul lui Pierre. Fața sa se contractă și luă o expresiune răutăcioasă.

— Al tu te îngrăși din zi în zi mai tare; se adresă el lui Pierre cu multă vioiciune; dar cuta frunței lui se adânci.

— Da, mă simt bine, adăugă el drept răspuns la întrebarea lui Pierre.

— Dacă trădarea lui ar fi adevărată, dacă ar exista dovezi asupra legăturilor secrete dintre el și Napoleon, de mult ar fi cunoscute. Eu personal nu-l iubesc, și nu l-am iubit nici odată pe Speransky, dar iubesc dreptatea mai presus de toate.

Pierre regăsea la amicul său o nevoie de a se disputa pentru a înăbuși gândurile dureroase cari-l muneau.

După plecarea prințului Mecerski, prințul Andrei luă brațul lui Pierre și merse cu el în odaia sa.

Fără o vorbă, și cu o mișcare repede el scoase dintr'un cuțar o cutie în care era un pachet de scrisori. Chipul său era întunecat și buzele lui strînse.

— Iartă-mă dacă te însărcinez...

Pierre înțelese că prințul Andrei voia să vorbească de Natașa și fața lui largă exprimă numai decât compătimire și simpatie. Atitudinea contelui îl supără pe prințul Andrei, care rosti cu glasul sec și ridicat:

— Contesa Rostow a rupt logodna... și am auzit că cumnatul tău i-a cerut mâna, sau așa ceva? Adevărat este?

— E adevărat și nu-i adevărat, începu Pierre, dar prințul Andrei îl întrerupse.

— Iată scrisorile și portretul ei; inapoiază-le contesei.

— Ea e foarte bolnavă.

— Tot la Moscova este? Dar cumnatul tău?

— El a plecat de mult. Contesa Rostow însă a fost aproape pe moarte...

— Regret, făcu prințul Andrei cu un zâmbet răutăcios care-l făcea să semene cu tatăl său.

— Dar cumnatul tău, n'a cerut-o oare în căsătorie? El suflă de mai multe ori.

— N'a putut să se căsătorească cu dânsa, fiindcă e deja însurat.

Prințul Andrei rise din nou ca tatăl său.

— Dar unde se află acum cumnatul d-tale? Nu putea să știi?

— A plecat la Petersburg; de altminterlea nici eu știu bine pe unde este răspune Pierre.

— Asta mi-e indiferent. Spune-i contesei Rostow că este, după cum a fost întotdeauna liberă, și că urez multă fericire.

Pierre luă pachetul de scrisori...

Prințul Andrei îl privea tîntă, ca și cum ar fi dorit să-i mai spună ceva, sau ca și cum Pierre ar fi vrut să-i vorbească.

— Ascultă, îți mai aduci aminte de discuția noastră din Petersburg? întrebă Pierre.

— Mi-aduc aminte; ți-am spus că o femeie care a greșit trebuie întotdeauna iertată, dar n'am spus că a putea-o face eu însuși. Eu nu o pot face...

— Cum îți vine să faci o astfel de apropiere exclamă Pierre.

Dar prințul Andrei îl întrerupse cu un strigăt ascuțit:

(Va urma)

Mulțămită publică.

Tuturor stimaților domni și doamne, cari în persoană, prin telegrame ori prin scrisori au încercat a ne alina durerea noastră mare cu prilejul trist al trecerii la cele eterne a mult iubitei noastre fiice *Melania*, prin această exprimăm adâncă noastră mulțămită.

Ciuciu, 15 Nov. 1911.

Gheorghe Ionescu,
notar cerc. și familia.

WEISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

in

KÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Rákóczi-ut 41—43. Rákóczi-ut 14.
(Lângă »Apollo«)

ANUNȚ.

Se caută la prăvălia de făină și pâine a *Mosteniilor Iacob Graf* din Turnu-Severin (România)

Vânzători inteligenți

vorbind limbile română, germană și magară, cu armata satisfăcută. Preferiți cu practică și reînșurați. Oferte și pretențiuni la susnumita firmă.

VINURI

vechi și noi de vândut.

Mesajivă cu toată încrederea la proprietarul din Siria (Világos) *Petru Benea*, căci Vă oferim numai vinuri bune, curate și pe lângă cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb K — 68 litru.
— 70. Roșu — 94.

Vinuri din anul 1910: Carbenet alb — 70 litru. Șiller K — 54. Rizling K — 56.
— și Ruje amestecat K — 52 litru.

Vinuri din anul 1911 K — 48 litru.

Putem să expedieză cu rambursă dela 50 litri sub îngrijirea mea proprie.

Putem să dau împrumut pe timp de două luni pentru calitatea vinului garantez.

Petru Benea
propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

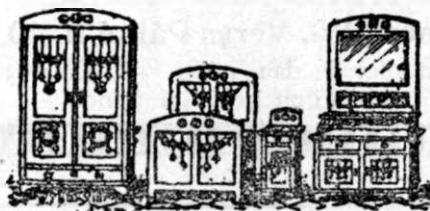
Se caută

UN SCRITOR

vărsat în afaceri advocaționale pentru o cancelarie din provincie. Sunt preferiți cari cunosc părțile din jurul Boroșineului. Adresa la administrația »Tribunei«

— **Nicolas Hencilă** —

măsar de zidiri și mobile
Déva, Str. Vasut No 18. (Casa proprie).

Aduce cu stimă la cunoștință on. public din țară și provincie, că și-a provăzut și mărit atelierul de măsurit cu puteri de muncă corespunzătoare cerințelor de azi.

Primește totfelul de lucrări pentru zidiri și mobile, precum și reparări cu prețuri convenabile și pe lângă serviciu prompt și conștiințios.

Mare magazin de tot felul de mobile pregătite din materialul cel mai excelent uscat dela cele mai simple până la cele mai luxoase.

Scoaterea dinților, dinți artistici, poduri în gură, de aur, coroane, efeptuiește

QUIL REINHOLD
DENTIST,

pe lângă prețuri moderate și garanță
LUGOȘ, STR. BONNÁ CZ 11.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălătul rufelor cu aburi, în **ALBA-IULIA - Gyulafehérvár. Széchenyi-u.** (lângă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și orice lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și vopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboseală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public că la cererea prețurilor curente sau la orice cerere sau cumpărare să se provoace că adresa firmei a cetit-o în — ziarul »Tribuna« din Arad. —

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că mi-am aranjat în **Timișoara, Piața George Nr. 4.** un modern

atelier dentistic.

Practica mea veche mă dispenzează de o mai amănunță recomandare, augurându-mi în schimb încrederea în satisfacerea ori-cărei pretenții a pacienților. — Cu stimă:

Götzl Mór,
dentist.

Stefan Fekesházy

Institut de văpsitorie de haine și curățitorie chimică.
Bistrița, Fötér 17. Lângă Primărie.

Primește: curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și albituri de pat; perdele și orice lucrări de bransa aceasta cu prețuri foarte ieftine.

Curățire și vopsitorie chimică de totfelul de haine pentru bărbați și femei, pardesii și jachete fără a le desface; apoi materii de mobile, perdele dantele și altele. Execuție promptă. Prețuri foarte moderate.

Szighety Sándor

atelier de cuțite și točilărie artistică
Budapesta, VII., Strada Akácza No 64.
Colțul Străzii Király.

Se recomandă pentru **ascuțirea și repararea** de foarfeci, cuțite, brice și tesacuri de bucătărie în condiții ireproșabile și pr. conv.

Mare depozit de unelte și utensilii pentru barbieri, ca **foarfeci, brice și curele de ascuțit** etc. etc. precum și cuțite de buzunar ș a.

Pentru barbieri se ascut două bricuri gratuit dacă trimiți 12 deodată.

Comandele se execută prompt și conștiințios.

De neîntrecut!

Spălătorie aranjată cu mașini electrice pentru curățirea chimică a hainelor, colorare și spălarea fulgilor de perini.

LUCZA JÓZSEF

Seghedin—Szeged, Laudon-utca 9. sz.
(Colțul pieței Valeria.)

Având sistem propriu de-a curăți chemic și a colora, sunt neîntrecut în meseria mea. Colorez haine de domni, dame, copii, dantele, stoffe de mobile și covoare. Pierdelele le spal cu mare grije. Pentru doliu colozez haine în negru. Comandele le execut îndată cu mare acurateță. Baltoane de piele le colozez în colori închise.

Traian Turturean

lăcătuș artistic și de edificii

Bistriță — Besztercze.

10% economie la comanda
— de lucrări artistice. —

Lucrătoare aranjată cu mașini moderne.

Atențiune la cuptoarele economice de bucătărie vestite în Transilvania. — Catalog și desemnări să trimit la cerere.

Prima calitate.

Mașini de cusut »Singer« calitate bună, pentru femei cu 30 fl. (karikahajós) tot pentru femei 42 fl., centra bobin 47 fl., cu 5 cutii din oricare soiuri 55 fl., cu lumbe scufundătoare (sülyes-tő karikahajós) — cent albobin fără sunet, artistic lucrate, un adăugat decor pentru casă cu

65 fl., precum și biciclete cu 52 floreni, pe lângă garanție de 5 ani — I ferează:

KRAUSZ HENRIK,

Budapest, IV., Veres Pálné-u. 40.

Resinzătorilor le dau rabat. — Catalog la cerere trimit gratis și franco.

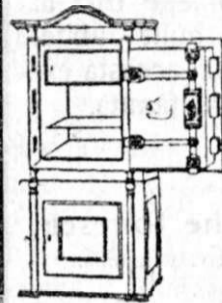
Fabrica budapestană de case de bani

Gelléri și Schuller

BUDAPEST

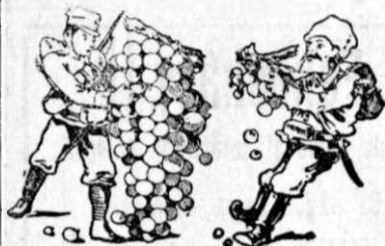
Fabrica: IX., Rákos-utca 4. Depozitul orașenesc și biroul: V. Széchenyi-u. 7.

Liferanții ministerului de agricultură, de honvezi, căilor ferate ungare și al poștelor.

Efectuiază case de bani, libere contra focului și spargerilor, case pancelate pentru păstrarea documentelor.

Catalog gratuit și franco.

Oltoieri de struguri

expediază, garantând de soiuri vișă americană, netedă și cu ră-

dăcini, precum și în diferite soiuri, recunoscute de trainice, asortiment bogat

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep

Proprietar: **Caspari Frigyes, Medgyes 16**
(Nagyküküllőmegye).

Postiți și cereți prețuri curente ilustrate.

Din prețul curent se pot cere scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâi informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în (Cluj) **Koloszvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin** înregistrat și provăzut cu *cuptoare din țară și străinătate*, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurând-ul totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

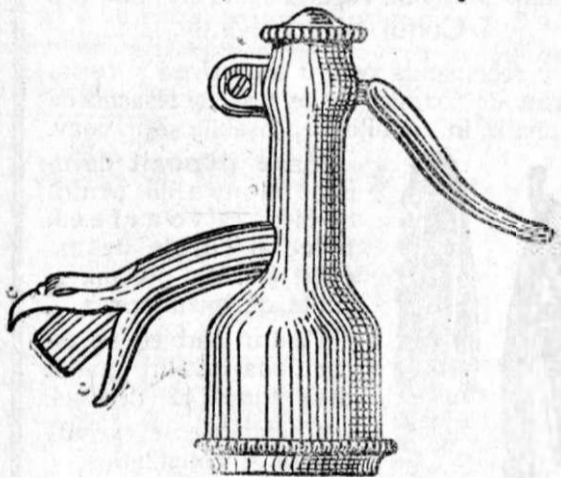
Tamásy József,
Kolozsvár.

Itzkovits Gerson, Budapesta, IX.,

Strada Tompa No 14.

Dulapuri de gheață

la cari e necesară gheață puțină, preparate pentru măsurarea vinului și a berei, conducte la pregătirea berei și pentru scurs, în prețuri moderate și serviciu prompt. Intreprindere de accesorii la fabricarea zodei, sticle de Bohemia, sirup de smeură, lămâi și ananas, alabastru și praf de limonadă ș. a. Comandele se efectuează prompt și cu prețuri convenabile.

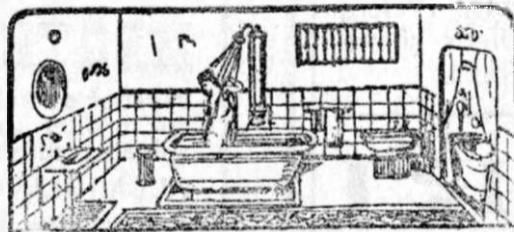
EDUARD LEXEN,

tinichigiu și anteprișă de instalații

Atelier: Strada Lungă Nr. 63.
Brașov, Prăvălie: Strada Cabal Nr. 2.

Telefon Nr. 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galvanerie la edificii, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru gheață, vase pentru spălat și etc. **Specialist în apaducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.**

Lampe de carbid de la 3 coroane în sus. — Engroșiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vânl scaldat, cămine, closețe etc. Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație prompt.

Bordy József,

cojocar-blănar,

Marosvásárhely, Széchenyi-tér Nr. 13.

Recomandă articolele de blănărie și cojocărie, dela cele mai simple până la cele mai complicate. Primește și reparatură. Imprumută bunde de călătorii și ia spre păstrare în timpul verii, paltoane de iarnă și blane, pe lângă asigurarea contra focului. — Comandele se îndeplinesc prompt, ieftin și cinstit.

Schrimpl Szaniszló

cea mai mare turnătorie și fabrică de luminări de ceară în Ungaria de sud

Temesvár-Gyárvaros, Fő-utca.

Recomandă comercianților: turte și prăjituri cu miere, precum și luminări de ceară, albe și colorate, facile cu preț moderat. — Bisericilor se dă la cumpărarea de luminări rabat. — Comandele se îndeplinesc prompt.

Pregătite în atelierul său propriu.

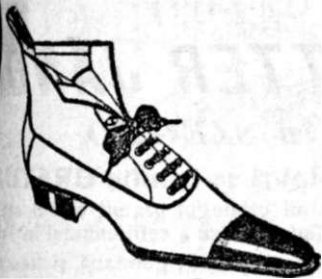
Anton Juratsch, pantofar pentru domni, dame și copii,
Nagyszeben, Strada Reisper nr. 11.

Recomandă în atenția on. public din loc și provincie

prăvălia sa de încălțăminte

pregătite în atelierul său, după cerințele modei și ortopediei, cu prețuri foarte moderate.

Reparaturi execut ieftin!

Prețurile cele mai moderate!

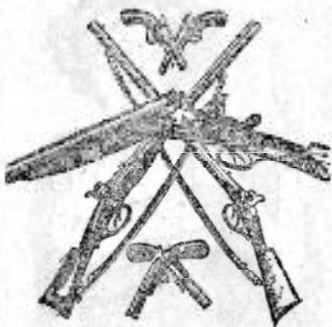
Materia prima calitate!

Serviciu prompt!

Haas Károly

primul armurar și optician din

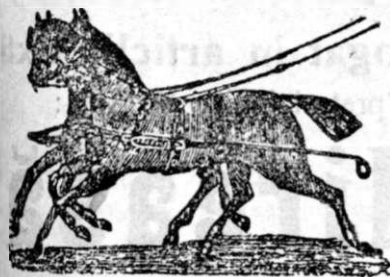
Szabadka, Egres-u. (Uri Kasinó).

Mare asortiment de

arme și biciclete

de cea mai bună fabricație precum și părțile constitutive ale acestora. Se primesc pe lângă garanție și prețuri moderate tot felul de reparaturi de arme de orice soi, mașini de cusut, biciclete gramofone, mașini de scris, precum și prefacere armelor și orice lucrări din acest ram. Serviciu punctual și conștiințos

Atelier de curelărie, șelărie și coferărie:

Orendt G. & Feiri W.

(odinioară Societatea curelarilor)

Sibiu—Nagyszeben, Heltauerg. Str. Cisnădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru cărotat, călărit, vânat, sport și volaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate. Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut (legat, Sky (vârșob)). — Recomandă pe urmă cei mai buni jumperi de piele fabricație proprie, pentru civili și militari, cari stau strâns lipite pe picior. — Reparările se execută prompt. Mare depozit de hamuri pentru cal dela soierile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (șoluri) de cal și cofere de călătorie. — Comandele se așteptuiesc conștiințos.

Májerszky Barnabás

fabricant de mașini

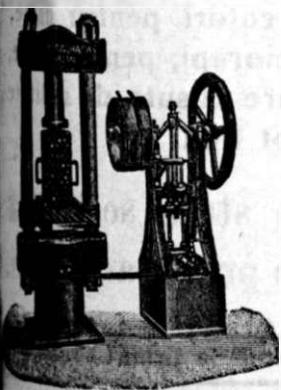
in Nyiregyháza.

Fabrichează după o experiență bogată ca specialitate

prese de olei mânate cu apă.

Piușe de olei, construcție simplă ori complicată. Prăjitori de olei pentru încălzire cu aburi ori foc. Teasc pentru sămburi de bostan. Mașini pentru perfecționarea oleiului și aranjamentul complet pentru fabricarea oleiului. Unelte de melițat floarea soarelui, ș a.

Exportul până acum în 237 uzine.

Prima industrie de cazane din Ungaria de sud.

Szatmáry Mihály, turnător de cazane,
Szeged,
Szentháromság-utca 41. sz. (casa proprie).

Aduc la cunoștința on. public, că atelierul meu de cazane l'am înouit cu diferite mașini, așa că sunt în stare să satisfac ori-ce comandă. Pregătesc cazane pentru abur, repar cazane la mori, corăbii, cazane de apă, petrolu, spirt și chiar și căzane la locomobile.

Pianuri sau Harmoniuri

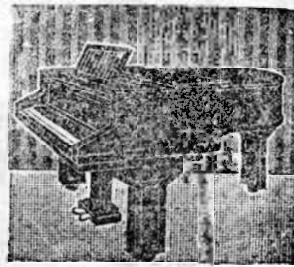
se cumppără mai bine și ieftin în cunoscutul și solidul magazin de pianuri și harmoniuri

V. Heldenberg, Sibiu

Strada Cisnădiei 9.

(vis-à-vis de Hotelul Impăratul Roman). întemeiat la anul 1867 ca l-a prăvălie de pianuri în Transilvania.

Mare depozit de instrumente nouă și întrebuințate: pianuri, pianine, harmoniuri cu prețurile originale de fabrică. Sortiment bogat de pianuri de închiriat. — Plătire în rate după dorință. Pianuri vechi să primesc ca schimb.

Edificare ieftină!

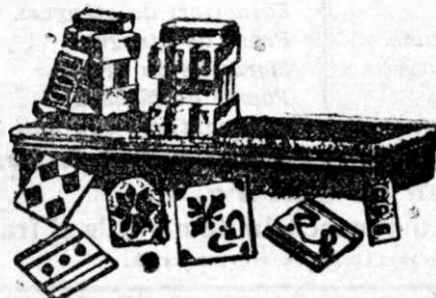
Intrece ori-care edificare din alt material. Sistemul meu e brevetat Nr. S—5546. Se face prin prepararea în mod propriu al betonului, ori alte materii.

Primesc totfelul de edificări, locuințe, case de închiriat, edificii economice și dominiare, crepuri, fântâni, poduri, canalizări, îngrădituri, trepte, padimentări de terase, acoperiș fa-cement, învălitori de cement.

În depozitul meu se găsesc felurite preparate de cement, pietri de edificiu, țigle, colonne pentru case, streșini, trestie pentru tinciuală, cement Portland, gips, var stins ș. a. — Prețuri curente trimit gratuit.

Iosif Simics

întreprindere de edificare cu beton, fabricant de obiecte de cement și pierte.

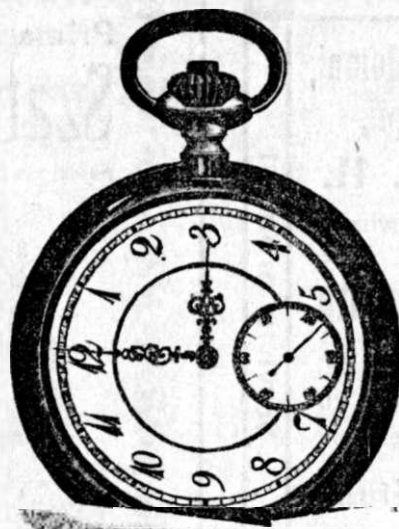
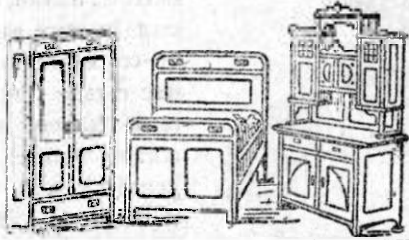

Nr. telefonului:
246.

(Casa proprie)
LUGOȘ,
Str. Buziaș 37.

**BAUMANN ARNOLD succesorul
LÁHNI KÁROLY,**
fabricant de mobile.
Alba-Iulia, Piața Szent István Nr. 11.

Recomandă mobile pregătite în atelierul său din cel mai bun material, pentru dormitoare, sufragerii, locuințe garson și — birouri pe lângă prețuri ieftine. —

Cele mai bune
orologe
— cele mai solide și cele mai după modă —
Juvenioale
atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă che-
zășie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea
mai bună prăvălie în aceasta privință în
întreagă Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.
Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu
provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.)
Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Schwalb Adolf fia Vilmos

tinichigiu și arămier.

Budapest, VII. Verseny-u. 8. Colțul străzii Murányi.

Pregătește totfelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucătărie și gospodărie, unelte pentru stupărie, vase pentru miere. Fabricate de specialitate: măsuri de litru din tinichea albă ori nickel, cano pentru olei, lack ori netroleu, facle, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

Cassete pentru bani.

Catalog gratuit și franco.

Damele cari voiesc să fie svelte,
încerce corsetele mele

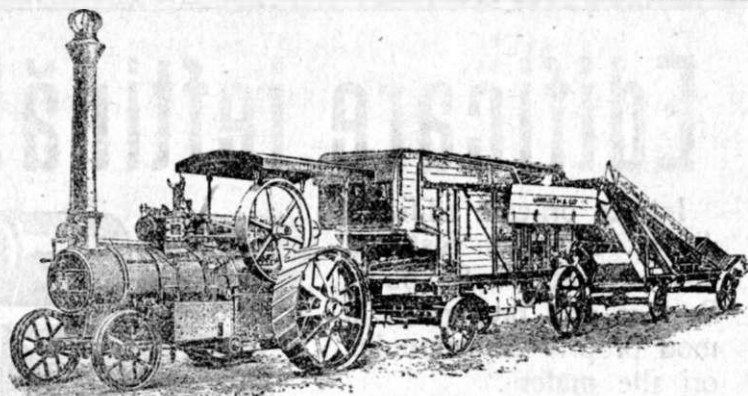
„Neuester Schnitt”

necesare la costumele »Princes«
și »Directoire«.

CORSETE

după măsură, precum și reparaturi
se fac în acurateță.

Gustav Zimmermann
Sibiu - Nagyszeben,
Grosser-Ring, 1. în etaj.

Umrath & Comp.

Budapest, V., Váci-körút 60.

Își recomandă fabricațiile sale și anume:

Locomotive de drum de sine umblătoare
de 6, 8 și 10 HP.

Locomobile de 3—200 HP pentru scopuri eco-
nomice și industriale.

Mașine de freerat (îmblătit) cu putere de vapor,
motorică, mînaj cu cai și cu mîna; mai departe: plu-
guri, grape, tăvăluguri, triore.

Mașine de sămănat.

Vânturători.

Batoze de curățit porumb.

Tocători de paie și nutreț.

Mașine de tăiat sfeclă.

Tumbe de stropit cu suc de gunoi în executarea cea mai bună,

**cu prețuri moderate și condițiuni favora-
bile de solvire.**

Catalog de prețuri românesc trimitem gratis și franco.

Correspondență română.

Mașine de cosit și secerat.

Zdrobitori de struguri.

Prese de struguri.

Morișche de uruit.

Pompe de fântâni și

Prețuri ieftine! — Serviciu prompt!

Asortiment bogat în articlii textili
se capătă cu prețuri ieftine la firma:

„La Mireasă”

Vârșeț — Versecz, Strada principală
(În palatul Băncii de credit din Vârșeț).

Pânze, șifon, creton

Barchet-satin

Barchet-croise

Barchet-pichet

Barchet-cu șiruri

Satin-Gradel

Damast-Gradel

Naking, Naturell

Satin, Satin-Raye

Pichet cu șiruri

Țesături mari de nuntă

Pânze impermeabile

Mășarițe de damast alb

Garnituri de damast pt.
cafea, albe și colorate

Ștergare de damast

Ștergare-crep

Ștergare-Frotter

Năfrămuțe de batist

Năfrămuțe de in

Gradel de in

Albituri de in

Albituri de in pentru

pat

Ștergare p. bucătărie

Broderii de in.

Precum și Barcheturi în colori pentru haine,
Albituri-tricot, Albituri și ciorapi, pentru dame,
domni și copii. Acoperitoare cusute, de calitate
fină și de tot fină.

Rămășițe din diferite stoffe se capătă
Miercurea și Vinerea în preț foarte ieftin.

Fiți cu băgare de seamă la firmă!